

Utgiftsområde 7

Internationellt bistånd

Utgiftsområde 7 – Internationellt bistånd

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	5
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	5
2.1.1	Budgeten för biståndet	5
2.2	Utgiftsutveckling.....	9
2.3	Mål för utgiftsområdet.....	10
2.4	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	10
2.5	Resultatredovisning	12
2.5.1	Fördelning av det svenska utvecklingssamarbetet.....	12
2.5.2	Ökat fokus på Ukraina och närområdet	18
2.5.3	Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning.....	22
2.5.4	Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta	24
2.5.5	Främja frihet och bekämpa förtryck.....	27
2.5.6	Utökat och effektiviserat klimatbistånd	29
2.5.7	Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt.....	31
2.5.8	Stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken.....	33
2.5.9	Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.....	35
2.5.10	Reformering av regeringens styrning av internationellt bistånd	38
2.6	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	40
2.6.1	Regeringen anser att genomförandet av utvecklingssamarbetet i huvudsak varit tillfredsställande	41
2.6.2	Måluppfyllelsen bedöms fortsatt kunna öka med en reformerad biståndspolitisk inriktning.....	43
2.7	Politikens inriktning	44
2.8	Den årliga revisionens iakttagelser.....	51
2.9	Budgetförslag.....	51
2.9.1	1:1 Biståndsverksamhet	51
2.9.2	1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	55
2.9.3	1:3 Nordiska Afrikainstitutet	56
2.9.4	1:4 Folke Bernadotteakademin.....	57
2.9.5	1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	58
2.9.6	1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	59

Bilaga

Samarbetsstrategier

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 34 000 000 000 kronor (avsnitt 2.9.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 200 000 000 kronor varav högst 700 000 000 kronor för investeringar i Ukraina (avsnitt 2.9.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar (avsnitt 2.9.1).
4. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt tabell 1.1.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksrevisionens förslag:

6. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som står till Riksrevisionens disposition enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Biståndsverksamhet	41 536 657
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 805 277
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	18 488
1:4 Folke Bernadotteakademin	217 119
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	25 391
Summa anslag inom utgiftsområdet	43 652 932

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:1 Biståndsverksamhet	95 000 000	2027–2047
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	95 000 000	

2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Inom utgiftsområdet Internationellt bistånd finns sex anslag: biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet (NAI), Folke Bernadotteakademin (FBA), Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingssamarbete samt anslaget för utvärdering av internationellt bistånd.

2.1.1 Budgeten för biståndet

Biståndsbudgeten för 2026 föreslås uppgå till högst 53 miljarder kronor. Utgångspunkten är att svenskt bistånd klassificeras som Official Development Assistance (ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Majoriteten av kostnaderna återfinns under anslag inom detta utgiftsområde. Den föreslagna utgiftsramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 43,7 miljarder kronor 2026.

I utgiftsområde 7 ingår också 5 miljoner kronor som avser förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC.

Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten

Kostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande

Vissa kostnader för Sveriges mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige belastar biståndsbudgeten. OECD-DAC:s riktlinjer anger att kostnaderna räknas som bistånd på humanitära grunder och för att spegla ett gemensamt ansvarstagande med låg- och medelinkomstländer, vilka är värdar för de flesta av världens flyktingar. Biståndskostnaderna omfattar kostnader inom utgiftsområde 8 Migration, utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet samt utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Inom utgiftsområde 8 används en s.k. kvotmodell. I tabell 2.1 presenteras de anslag inom utgiftsområde 8 som helt eller delvis räknas som bistånd (första kolumnen). Det prognostiserade utfallet på dessa anslag (andra kolumnen) multipliceras med andelen av det totala antalet inskrivna i mottagningssystemet som beräknas uppfylla OECD-DAC:s kriterier för bistånd (tredje kolumnen), vilket ger det prognostiserade biståndsutfallet (fjärde kolumnen). För att uppfylla OECD-DAC:s kriterier för bistånd ska en person ha en vistelsetid i mottagandesystemet på högst 12 månader, komma från ett låg- eller medelinkomstland, inte ha ansökt om och fått sitt asylärende prövat tidigare, inte ha ett asylärende som handläggs enligt Dublinförordningen och inte ha fått avslag på asylansökan i migrationsdomstol. Personer som överklagar avslag i migrationsdomstol till Migrationsöverdomstolen ingår inte i biståndsutfallet.

Tabell 2.1 Kostnadsprognos asylsökande och skyddsbehövande inom biståndet för utgiftsområde 8 Migration för 2025

Miljoner kronor och procent

	Prognos totalt	Prognos biståndsandel ¹	Prognos biståndsutfall
1:1 Migrationsverkets kostnader för mottagandet (förvaltningsanslag), exklusive indirekta administrationskostnader ¹	398	52 %	208
1:2 Ersättningar och boendekostnader, exklusive stöd till självmant återvändande ¹	4 160	52 %	2 170
1:2 Ersättningar och boendekostnader, stöd till självmant återvändande ²	10	25 %	3
1:3 Migrationspolitiska åtgärder, återvändningsbidrag	1	25 %	0
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	63	6 %	4
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	130	16 %	20
1:7 Utresor för avvisade och utvisade ³	17	30 %	5
Totalt	4 779		2 409

¹ Kvoten som används för att beräkna biståndskostnaderna på anslag 1:1 Migrationsverket och anslag 1:2 Ersättningar och bostadskostnader beräknas på antalet inskrivna som uppfyller biståndskriterierna och ingår i någon av kategorierna: har ett öppet grundärende hos Migrationsverket; har ett överklagandeärende hos Migrationsverket; har ett öppet mål i migrationsdomstol eller har ett uppehållstillstånd. Kvoten som används för att beräkna biståndskostnaderna på anslag 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål beräknas på antalet inskrivna som uppfyller biståndskriterierna och har ett överklagandeärende vid Migrationsverket eller har ett öppet mål i migrationsdomstol. Kvoten som används för att beräkna biståndskostnaderna på anslag 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden beräknas på antalet inskrivna som uppfyller biståndskriterierna och har ett öppet grundärende hos Migrationsverket.

² Kostnaderna avser återetableringsstöd för självmant återvändande personer som ska återvända till ett land där förutsättningarna för att kunna återetablera sig är begränsade på grund av säkerhetsläget.

³ Omfattar endast kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återtagit sin ansökan.

Källa: Migrationsverket.

Inom utgiftsområde 13 ingår i biståndsbudgeten prognostiserade kostnader för schablonersättning till kommuner för mottagandet av nyanlända som befunnit sig färre än 12 månader i Sverige inklusive tiden i Migrationsverkets mottagningssystem. I gruppen nyanlända ingår personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande, vidarebosatta (kvotflyktingar) samt anhöriga till personer som beviljats asyl. Schablonersättningen avser att täcka kommunernas kostnader för bl.a. mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning samt grundläggande utbildning, inklusive språkutbildning, samhällsorientering och tolkning. Även ersättningar till kommuner för mottagandet av ensamkommande barn, inom 12 månader sedan ankomsten till Sverige, ingår i biståndsbudgeten. Samtliga nyanlända antas komma från låg- och medelinkomstländer. För vuxna antas schablonersättningen inledningsvis främst gå till mottagande och praktisk hjälp med bosättning samt till svenska för invandrare (sfi). För personer under 20 år antas medlen inledningsvis huvudsakligen gå till introduktionsinsatser inom skola och förskola samt kostnader för mottagandet.

I tabell 2.2 syns antalet personer för vilken respektive typ av ersättning utgår, genomsnittlig återstående tid av 12-månadersperioden och prognosen för biståndsutfallet.

Tabell 2.2 Kostnadsprognos ersättningar till kommuner för mottagande av nyanlända inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet för 2026

Miljoner kronor och procent

Kostnadstyp	Prognos antal personer	Prognos avräkningsbara månader	Prognos biståndsutfall
Schablonersättning för mottagandet av nyanlända ¹	3 500	8	308
Ersättning för mottagandet av ensamkommande barn ²	50	4	8
Totalt			317

¹ För 2026 uppgår den s.k. mottagandeschablonen till 165 000 kronor per person t.o.m. 65 år och 92 600 kr per person som är 66 år eller äldre. Gruppen nyanlända utgörs av 1 600 personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande, 900 kvotflyktingar samt 1 000 anhöriga till personer som beviljats asyl.

² Ersättningar till kommunerna för ensamkommande barn avser en schablonersättning om 1 000 kronor per barn och dygn, en engångsersättning om 30 000 kr per barn för god man m.m. samt en genomsnittlig ersättning om 3 000 kr per barn och dygn för vård som ges med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen (2025:400). För mottagandet av ensamkommande barn får kommunerna även den ordinarie s.k. mottagandeschablonen varför antalet ensamkommande barn ingår i de 3 500 personer som redovisas på raden ovan.

De kostnader inom utgiftsområde 14 som klassas som bistånd uppgår enligt prognos till totalt 138 miljoner kronor för 2026. Etableringsersättning (inklusive etableringstillägg och bostadsersättning) till före detta asylsökande uppgår till 35 miljoner kronor, för kvotflyktingar till 48 miljoner kronor, samt till 55 miljoner kronor för skyddsbehövande som är anhöriga till personer som beviljats asyl. De kostnader som räknas som bistånd avser utgifter under högst 12 månader sedan ankomsten till Sverige. För personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande ingår tiden i Migrationsverkets mottagandesystem i 12-månadersperioden, vilket innebär att de månader som kvarstår efter att personerna lämnat Migrationsverkets mottagande räknas med. Före detta asylsökande som beviljats asyl, kvotflyktingar samt anhöriga till skyddsbehövande, antas komma från låg- och medelinkomstländer.

Kostnader för asylsökande och skyddsbehövande per år ska inte belasta biståndsbudgeten med mer än högst åtta procent eller ca 4,2 miljarder kronor. Totalt beräknas kostnader inom biståndet för asylsökande och skyddsbehövande uppgå till 2 864 miljoner kronor 2026 vilket motsvarar ca 5,4 procent av biståndsbudgeten.

EU-bistånd

I biståndsbudgeten ingår även kostnader för det svenska bidraget till den del av EU:s gemensamma internationella bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget. EU bedriver utvecklingssamarbete med nästan alla låg- och medelinkomstländer och inom ett stort antal sektorer. Allokering av resurser liksom utvecklingssamarbetets inriktning slås fast i s.k. externa finansiella instrument som har varierande geografiskt och tematiskt fokus. I rådet utarbetar Sverige tillsammans med övriga medlemsstater, Europeiska kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (EEAS) EU:s gemensamma utvecklingspolitik. Sverige bidrar även till att påverka utformningen av EU:s bistånd i genomförandekommittéerna, expertgrupper och via berörda ambassader.

Med anledning av stöd till Ukraina via EU:s Ukrainafacilitet för åren 2024 till 2027 ingår under 2026 787 miljoner kronor av EU:s gemensamma bistånd i den svenska biståndsbudgeten (budgeterat belopp betalningar till EU-faciliteten för 2025, justerat med skillnad mellan utfall ODA 2024 och avsatt belopp EU-faciliteten för 2024). Sveriges bidrag till faciliteten betalas via utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen och avräknas biståndet med ett års eftersläpning. Avräkningarna ökar för år 2027 och 2028 så att samma totalbelopp för EU:s Ukrainafacilitet kvarstår. Faciliteten kommer att bidra till Ukrainas ekonomiska utveckling och välfärd genom bl.a. budgetstöd, som behövs för bl.a. finansiering av hälso- och sjukvård, skolor, statliga löner, pensioner och energisektorn. Faciliteten kommer även att användas för att stimulera ekonomisk utveckling och hållbar sysselsättning i Ukraina, inklusive ökad kapitaltillgång för ukrainska företag samt för grön och digital omställning. Medel från

faciliteten kommer också att avsättas för att främja Ukrainas EU-närmande genom att bidra till finansiering av lagstiftning och reformer inom rättsområdet, decentralisering, jordbruksreformer, åtgärder inom miljö och klimat samt för att stärka civilsamhällets roll och möjlighet till ansvarsutkrävande. Utfallet för Ukrainafaciliteten kommer justeras i den svenska biståndsbudgeten för 2027 då den faktiska skillnaden mellan prognos och utfall för 2025 väntas först 2026.

Kostnader inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen om ca 4 353 miljoner kronor, vilka inte omfattar Ukrainafaciliteten, som ingår i biståndsbudgeten 2026 utgörs av Sveriges del av de faktiska kostnaderna för biståndet inom den totala EU-budgeten 2024.

Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader

I budgeten för biståndet ingår biståndsrelaterade förvaltningskostnader för utlandsmyndigheter och enheter i Stockholm. OECD-DAC:s riktlinjer lägger fast ett antal principer för vad som kan räknas som förvaltningsresurser för policyarbete och genomförande av bistånd. OECD-DAC:s regler omfattar lönekostnader för personal med biståndsrelaterat arbete vid huvudkontor och vid utlandsmyndigheter samt drift av berörda myndigheter, inklusive kostnader för lokaler, it, fordon m.m. De kostnader inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse om ca 506 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2026 utgörs av 2024 års faktiska utfall för dessa verksamheter. Kostnadsberäkningen grundas på tidsåtgång för biståndsrelaterat arbete på respektive utlandsmyndighet och UD-enhet i Stockholm. Det handlar t.ex. om dialog och rapportering om utvecklingspolitiska frågor och om värdlandets roll i utvecklingspolitiken i multilaterala forum, såsom inom FN och EU.

Övriga kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten (organisationsbidrag, stipendiemedel m.m.)

I biståndsbudgeten ingår beredskapskostnader och indirekta kostnader för internationella insatser genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. De kostnader om ca 103 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2026 utgörs av faktiskt utbetalt belopp 2024.

Vidare ingår i biståndsbudgeten bidrag via Svenska institutet till demokratiinsatser och stöd till högre utbildning i låg- och medelinkomstländer, som uppfyller OECD:s kriterier för officiellt statligt utvecklingsbistånd, om ca 44 miljoner kronor, inom ramen för utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

I biståndsbudgeten inkluderas även den del av Sveriges bidrag till vissa FN-organ och andra internationella organisationers reguljära budget som belastar anslag inom andra utgiftsområden men som helt- eller delvis klassificeras som bistånd. Dessa organisationer är ILO, IOM, CITES, IAEA, IUCN, UNEP, WMU, FAO, UNIDO, WIPO, ITU, UPU, WHO, OSCE, UNDPKO, UNO, WMO, UNIDIR, UNESCO, WOA, PMI, GGGI och UNFCCC. De kostnader om ca 634 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2026 utgörs av faktiskt utbetalt belopp 2024 till dessa organisationer.

Från och med 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor för stipendier för särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Stipendiemedel som avser studenter från länder som enligt OECD-DAC klassificeras som mottagarländer för bistånd inkluderas i biståndsbudgeten, i enlighet med OECD-DAC:s riktlinjer. De kostnader inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning om ca 53 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2026, utgörs av 2024 års faktiska utfall.

Från och med år 2026 överförs 8,6 miljoner kronor till utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg avseende biståndsdelen av de obligatoriska avgifterna för medlemskap i internationella WHO, justeringen görs till följd av höjd medlemsavgift till WHO och en svagare kronkurs.

Tabell 2.3 Förändringar av utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2024	2025 ¹	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Budgeten för bistånd	56 000	56 000	53 000	53 000	53 000
Kostnader inom andra utgiftsområden	7 380	10 616	9 352	9 241	8 933
<i>Varav</i>					
– kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande	1 609	3 532	2 864	1 442	1 111
– EU-bistånd exkl. EU:s Ukrainafacilitet	4 409	4 182	4 353	4 353	4 353
– EU-bistånd, EU:s Ukrainafacilitet		1 500	787	2 157	2 157
– utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	491	524	506	517	528
– övrigt	871	878	842	773	784
Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten men inte definieras som bistånd enligt OECD-DAC	82 ²	893 ²			
Kostnader inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	50 010	44 733 ³	43 648	43 759	44 067
Kostnader inom utgiftsområde 7 som inte finansieras från biståndsbudgeten och inte definieras som bistånd	5	5	5	5	5
Totalt för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	50 015	44 737	43 653	43 764	44 072

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i denna proposition. Netto tillfördes anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* 233 miljoner kronor i vår ändringsbudget, 242 miljoner kronor ökade anslaget då kostnaderna för att ta emot asylsökande och skyddsbehövande blev lägre 2025 än prognostiserat, 4,6 miljoner kronor för att finansiera ett ökat förvaltningsanslag för Sida samt med 4 mnkr för ökade övriga avräkningar.

² 82 miljoner kronor 2024 och 893 miljoner kronor 2025 för att finansiera kostnader för förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC.

³ Varav högst 150 miljoner kronor för att finansiera ökad global tillgång till vaccin mot covid-19 under 2025.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.4 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 07 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Internationellt utvecklingssamarbete	49 604	44 738	45 814	43 653	43 764	44 072
1:1 Biståndsverksamhet	47 669	42 654	43 744	41 537	41 620	41 891
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 638	1 777	1 764	1 805	1 828	1 860
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	16	18	19	18	19	19
1:4 Folke Bernadotteakademien	208	213	213	217	221	226
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50	50	50	50	50	50
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	23	25	25	25	26	26
Totalt för utgiftsområde 07 Internationellt bistånd	49 604	44 738	45 814	43 653	43 764	44 072

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

**Tabell 2.5 Förändringar av utgiftsramen 2026–2028 för utgiftsområde 07
Internationellt bistånd**

Miljoner kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	44 500	44 500	44 500
Pris- och löneomräkning ²	44	71	108
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 047	-1 970	-1 971
<i>varav BP26³</i>	-9	-9	-9
Överföring till/från andra utgiftsområden		1	1
Övrigt	1 156	1 162	1 434
Ny utgiftsram	43 653	43 764	44 072

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

**Tabell 2.6 Utgiftsram 2026 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 7
Internationellt bistånd**

Miljoner kronor

	2026
Transfereringar ¹	37 3915
Verksamhetsutgifter ²	6 253
Investeringar ³	9
Summa utgiftsram	43 653

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2024 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar

2.3 Mål för utgiftsområdet

Det riksdagsbundna målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:75).

2.4 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I regeringens reformagenda Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726) lanserades ett arbete för att förenkla, förbättra och förtydliga regeringens resultatredovisning till riksdagen. Under 2024 presenterades även bl.a. Riksrevisionens rapport Sveriges internationella bistånd – uppföljning, utvärdering och rapportering (RiR 2024:4) och Expertgruppen för biståndsanalys rapport Det är resultatet som räknas: för en bättre resultatredovisning av biståndet (EBA 2023:04). Båda rapporterna uppmanar regeringen att utveckla resultatredovisningen till riksdagen. Regeringen har under 2024 inlett arbetet med att förenkla, förbättra och förtydliga resultatredovisningen i den årliga budgetpropositionen.

Resultatredovisningen avsnitt 2.5 inleds med en översikt av fördelningen av det svenska internationella biståndet. Därefter följer en redovisning per verksamhetsområde, utifrån regeringens prioriteringar i enlighet med reformagendan. För varje område redovisas ett resonemang om hur förändring kan uppnås (en

”verksamhetslogik”), därefter en beskrivning av utvecklingstrender, medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar samt slutligen ett urval av exempel på biståndets verksamhet och resultat. Resultatredovisningens omfattning är begränsad och urvalet ska därmed ses som en illustration av det svenska biståndets bredd. De åtta prioriterade områdena är följande:

- Ukraina och närområdet
- fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning
- förbättrad hälsa för de allra mest utsatta
- främja frihet och bekämpa förtryck
- utökat och effektiviserat klimatbistånd
- stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt
- stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken
- stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.

Därtill redovisar regeringen, i avsnittet 2.5.10 Reformer av regeringens styrning av internationellt bistånd, några övergripande förändringar av styrningen av biståndet som har skett under 2024.

Resultatredovisningen baseras främst på årsredovisningar, uppföljningar, utvärderingar, analyser och studier från de genomförande myndigheterna, fristående utvärderingsmyndigheter, det gemensamma EU-biståndet och de multilaterala organisationerna. Inom varje område redovisas resultat från rapportering som avser 2024 eller som inkommit under 2024, om inget annat anges. För EU-biståndet är den senaste tillgängliga resultatinformationen från 2023.

Huvudansvaret för ett lands utveckling ligger på respektive regering och andra nationella aktörer. Sveriges stöd syftar till att bidra till partnerländernas egna utvecklingsansträngningar tillsammans med lokala aktörer. Resultaten inom det globala utvecklingssamarbetet uppnås därmed genom gemensamma ansträngningar av partner- och givarländer och påverkas av många samverkande faktorer. Utvecklingssamarbetets effekter behöver därför ses i ett brett och långsiktigt perspektiv.

Regeringen styr det svenska utvecklingssamarbetet och humanitära biståndet genom biståndsstrategier. Dessa är geografiska eller tematiska, fleråriga, tidsbegränsade och ger målstyrning av den biståndsfinansierade verksamheten. Biståndsstrategiernas genomförande har bidragit till det övergripande målet för biståndet, och utgör samtidigt en del av utrikespolitiken. Biståndet har därmed även bidragit till andra svenska prioriteringar i respektive kontext. I denna resultatredovisning redovisas resultat av verksamhet som styrs av biståndsstrategier i relation till mål för respektive område.

Baserat på rapportering från den största genomförande myndigheten Sida återfinns stapeldiagram per verksamhetsområde i syfte att kunna följa utveckling över tid. Insatserna inom ett verksamhetsområde utgör tillsammans en s.k. portfölj. Stapeldiagrammen visar Sidas bedömning av hur respektive portfölj är sammansatt för att bidra till förändring i linje med regeringens strategimål. De ger en bild av hur Sidas verksamhet på respektive område har utvecklats. Sidas bedömning av portföljens sammansättning av aktiviteter och insatser görs mot bakgrund av strategimål, utvecklingen i det aktuella sammanhanget i relation till den genomförda verksamhetens kontext och förväntade resultat. Portföljens sammansättning kan alltså bedömas vara ändamålsenlig också i en försämrad kontext. Ny styrning eller förändrade förutsättningar i den externa kontexten kan föra med sig att portföljen behöver kompletteras eller ändras, vilket då redovisas i en förändrad bedömning av portföljens sammansättning.

Sida valde i årsredovisning 2024 att redovisa analys av utvecklingstrender i beskrivande text i stället för diagram. Därför har det tidigare stapeldiagrammet om globala utvecklingstrender i innevarande redovisning ersatts med en beskrivning av globala utvecklingstrender per verksamhetsområde, utifrån regeringens reformagenda.

Denna redovisning redogör för hur biståndsverksamheten som finansieras av den svenska statsbudgeten har bidragit till det övergripande målet att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Begreppet ”stöd” i resultatredovisningen avser finansiellt stöd, om inte annat anges. Där så finns tillgängligt presenteras resultat även ur ett jämställdhetsperspektiv, och i förekommande fall med könsuppdelad statistik.

Redovisning av internationellt bistånd görs även inom andra utgiftsområden i budgetpropositionen. Inom utgiftsområde 1 redovisas utrikesförvaltningens förvaltningskostnader och Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete, inom utgiftsområde 5 redovisas resultaten av internationella krishanterings- och fredsfrämjande insatser, och inom utgiftsområde 8 och utgiftsområde 14 ingår kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer som definieras som biståndskostnader. Vissa FN-organ och andra internationella organisationer får bidrag från andra utgiftsområden i tillägg till utgiftsområde 7 och deras resultat redovisas inom dessa utgiftsområden.

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Fördelning av det svenska utvecklingssamarbetet

Riksdagen fastställde Sveriges biståndsbudget för 2024 till 56 miljarder kronor. Utfallet av biståndet som redovisades till OECD:s biståndskommitté DAC (OECD-DAC) uppgick till 52,9 miljarder kronor netto motsvarande 0,79 procent av senast tillgängliga BNI-uppgift för 2024. Den svenska biståndsvolymen överstiger därmed FN:s mål om ett bistånd på 0,7 procent av BNI och gör att Sverige, räknat i procent av BNI, är den tredje största biståndsgivaren bland OECD-DAC:s medlemsländer (enligt preliminära utfall från OECD-DAC för 2024). Att utfallet som rapporterades till OECD-DAC understiger biståndsbudgeten med 3,1 miljarder kronor beror framför allt på att nya lagda skuldsedlar, till bl.a. Världsbanken, rapporteras i sin helhet till OECD-DAC det år de deponeras, även om utbetalningar från en och samma skuldsedel kan vara fördelade över flera år. Utbetalningar på tidigare lagda skuldsedlar, som ingår i biståndsbudgeten, räknas inte med i utfallet till OECD-DAC för att undvika dubbelräkning. Skuldsedelutfallet blev ca 4,5 miljarder kronor lägre än de budgeterade utbetalningarna (2023 översteg jämförelsevis skuldsedelutfallet utbetalningarna med 5,2 miljarder kronor). Utfallet avseende EU:s gemensamma bistånd blev 1,0 miljarder kronor högre än budgeterat samt utfallet avseende biståndskostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer blev drygt 0,3 miljarder kronor lägre än budgeterat. En annan faktor som förklarar skillnaden mellan utfall till OECD-DAC och biståndsbudgeten är att utfallet till OECD-DAC redovisas netto, dvs. inkl. återbetalningar under 2024.

Merparten av det utfall för 2024 som redovisas till OECD-DAC utgörs av verksamhet inom utgiftsområde 7 (44 959 miljoner kronor). Dessutom ingår kostnader inom andra utgiftsområden, s.k. avräkningar, vilka räknas som bistånd enligt OECD-DAC:s regelverk. Dessa omfattar vissa kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer (1 367 miljoner kronor), EU:s gemensamma bistånd (5 421 miljoner kronor), utrikesförvaltningens förvaltningskostnader (506 miljoner kronor) samt bidrag till vissa FN-organ och andra

internationella organisationers reguljära budget och projekt inom andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 (634 miljoner kronor).

Tabell 2.7 Utfall OECD-DAC: Avräkningar och övrig biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2020	2021	2022	2023	2024
Avräkning	5 690 000	5 219 000	9 424 609	8 026 727	7 927 243
Asylkostnader	1 375 000	754 000	3 885 000	2 690 000	1 367 000
EU:s gemensamma bistånd	3 035 000	3 416 000	4 408 554	4 181 721	5 420 626
Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	473 000	471 000	490 997	524 100	506 083
Internationella organisationer	807 000	578 000	640 059	630 907	633 534
Utgiftsområde 7	52 778 890	45 677 780	45 801 514	51 582 473	44 959 326
Summa	58 468 890	50 896 780	55 226 123	59 609 200	52 886 568

Källa: Sveriges rapportering till OECD-DAC.

Utvecklingssamarbetet bidrar till att mobilisera finansiering från andra aktörer, inte minst från den privata sektorn, bl.a. genom den garantiverksamhet som hanteras av Sida. Genom att dela risk med långgivare och investerare bidrar garantiverksamheten till att möjliggöra finansiering för målgrupper och branscher som marknaderna uppfattar som riskfyllda. Garantiverksamheten finansieras med avgifter som betalas av motparten. Vid behov kan Sida subventionera motpartens avgifter och det är bara i dessa fall som biståndsmedel tas i anspråk. Eventuella skadefall finansieras från den garantireserv som byggts upp med riskavspeglande avgifter och subventioner av avgifter över tid.

Vid utgången av 2024 hade Sida 48 avtalade garantier, som bidrog till att nå målen i 20 bilaterala, regionala och tematiska strategier. Garantiramen uppgick till 26 miljarder kronor 2024. Åtagandet inom ramen ökade från 15,7 miljarder kronor i slutet av 2023 till 19 miljarder kronor vid utgången av 2024, inkl. en valutakursbuffert på ca 4 miljarder kronor som säkerställer att Sida kan infria garantier utställda i andra valutor. Garantierna beräknas mobilisera ytterligare utlåning från Sidas garantitagare om ca 35 miljarder kronor under garantiernas löptid. Under 2024 avtalade Sida om fem nya garantier motsvarande 4,8 miljarder kronor i garanterat belopp, som förväntas mobilisera 2,9 miljarder kronor i utlåning från privata aktörer och därtill 5,1 miljarder kronor i ökad utlåning från multilaterala utvecklingsbanker.

Subventioner av garantiavgifter och administrativa kostnader uppgick till 63 miljoner kronor från anslag. Skadeutbetalningarna avseende friständet garantier uppgick till 60 miljoner kronor under året.

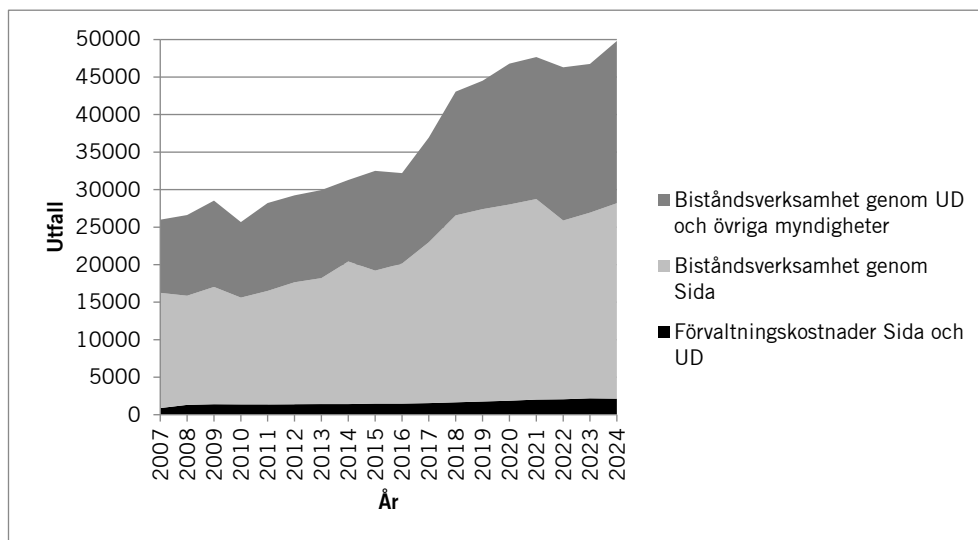
Swedfund International AB tilldelades 2024 ett kapitaltillskott om totalt 1,76 miljarder kronor. Återflöden från portföljen och kapitaltillskottet möjliggjorde 15 nya investeringar till ett värde av 2,7 miljarder kronor. Vid utgången av 2024 var värdet av Swedfunds totala investeringsportfölj 13 miljarder kronor, en ökning med tre miljarder kronor jämfört med 2023. Swedfund har mobiliserat privat kapital för hållbar utveckling genom saminvesteringar med privata aktörer. Under 2024 beräknas Swedfund ha mobiliserat privat kapital motsvarande 36 procent av avtalade investeringar, vilket motsvarar ca 0,972 miljarder kronor. Detta innebär en viss minskning i mobiliserat kapital från föregående år, men fortfarande över målnivån på 30 procent.

Diagram 2.1 visar det totala biståndets utfall genom Sida respektive UD och övriga myndigheter (som disponerar medel under anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*) samt förvaltningsanslag för Sida och UD över tid. Ökningen av anslaget 1:1

Biståndsverksamhet under 2024 jämfört med 2023 berodde på minskade kostnader inom andra utgiftsområden som klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC, främst kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande.

Diagram 2.1 Bistånd genom myndigheter samt förvaltningsanslag för Sida och UD

Miljoner kronor

Källa: Respektive myndighets årsredovisningar samt egna beräkningar.

Tabell 2.8 Utfall: Utvecklingssamarbete genom Sida, UD samt myndigheter som disponerar medel under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Verksamhet genom Sida	23 817 738	24 742 903	26 042 950
Humanitära insatser	4 991 027	5 202 746	4 899 271
Informations- och kommunikationsverksamhet	102 049	19 129	-
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället	1 771 489	1 766 509	1 752 643
Regionala och bilaterala strategier för Asien	1 432 537	1 427 644	1 437 164
Bilaterala strategier för Latinamerika	569 984	570 096	587 205
Regionala och bilaterala strategier för Afrika	6 704 924	6 762 025	6 303 525
Regionala och bilaterala strategier för Mellanöstern och Nordafrika	1 148 717	1 021 364	1 018 122
Reformsamarbete med Ukraina, Östeuropa samt Västra Balkan och Turkiet	1 920 323	2 834 312	4 787 906
Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	879 813	999 988	1 072 815
Hållbar utveckling	2 844 572	2 993 465	3 042 143
Fred och säkerhet	333 570	259 042	199 768
Kapacitetsutveckling	484 158	451 670	450 289
Forskningssamarbete	634 576	434 912	442 099
Migration, återvändande och frivillig återvandring	-	-	50 000
Verksamhet genom UD	18 189 330	17 141 145	18 386 085
Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar	4 208 865	4 432 630	6 326 670
Multilaterala och internationella organisationer och fonder	12 871 537	11 187 632	11 358 022
Strategiskt inriktade bidrag	1 084 797	1 493 295	675 741
Globalt utvecklingssamarbete	24 131	27 588	25 652
Verksamhet genom övriga myndigheter	2 223 766	2 674 713	3 239 684
Polismyndigheten	143 387	162 427	158 000
Kriminalvården	36 765	39 753	30 347
Åklagarmyndigheten	6 033	8 899	9 163
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	76 421	150 001	237 823
Domstolsverket	9 414	6 556	8 230
Folke Bernadotteakademin	164 546	162 767	166 372
Svenska institutet	253 142	242 311	315 267
Nordiska Afrikainstitutet	17 399	17 561	20 943
Kammarkollegiet (Business Sweden)	-	-	62 000
Kammarkollegiet (Swedfund)	1 294 000	1 645 000	2 018 000
Kommerskollegium	26 066	34 781	41 360
Vetenskapsrådet	182 485	179 932	120 020
Riksgäldskontoret	0	0	0
Strålsäkerhetsmyndigheten	14 108	24 725	29 049
Myndigheten för psykologiskt försvar	-	-	742
Migrationsverket	-	-	22 368
Summa totalt anslag 1:1 Biståndsverksamhet	44 230 834	44 558 761	47 668 719

Källa: Respektive myndighets årsredovisning samt egna beräkningar.

Bilateralt bistånd

Det bilaterala biståndet, exklusive avräkningar, uppgick 2024 till ca 33,3 miljarder kronor netto. Som bilateralt bistånd räknas enligt OECD-DAC allt bistånd som inte är kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer. I det bilaterala biståndet ingår, förutom stöd till länder och regioner, också tematiska och globalt inriktade stöd samt humanitära projektstöd. Merparten eller ca 27,5 miljarder kronor av det bilaterala

biståndet 2024 hanterades av Sida. En del av det bilaterala biståndet utgörs av öronmärkt stöd via multilaterala organisationer, s.k. multi-bi-stöd, exempelvis till projekt i Sveriges samarbetsländer eller globala insatser inom prioriterade områden. Multi-bi-stöden uppgick 2024 till 14,1 miljarder kronor. En annan del kanaliseras genom organisationer i det civila samhället, vilka mottog 11,1 miljarder kronor. Övrigt bilateralt bistånd, exklusive avräkningar, såsom universitet och högskolor, tankesmedjor och forskningsinstitut, offentlig-privat-samverkan och via offentlig sektor uppgick till 8,1 miljarder kronor. Multi-bi-stöden har ökat 2024 jämfört med 2023 då nivån var 12,1 miljarder kronor. Stöden via andra genomförandekanaler är jämförbara med föregående år.

Tabell 2.9 visar områden i låg- och medelinkomstländer som mottagit svenskt stöd.

Tabell 2.9 Områdesmässig fördelning av bilateralt bistånd enligt inriktning reformagendan

Procent			
Område	2022	2023	2024
Främja frihet och bekämpa förtryck	27 %	26 %	25 %
Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd	20 %	19 %	18 %
Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning	17 %	18 %	22 %
Utökat och effektiviserat klimatbistånd	15 %	16 %	18 %
Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta	9 %	10 %	7 %
Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt	7 %	7 %	6 %
Stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken	1 %	1 %	1 %
Övrigt	3 %	4 %	3 %
Summa	100 %	100 %	100 %
Totalt utbetalat, miljoner kronor	30 852	32 268	33 288

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC, Sidas årsredovisning för 2024 och enligt UD:s uppskattningar. Det bilaterala utfallet är nettoutfall exklusive avräkningar. Utfallet inkluderar administrativa kostnader, dock ej utrikesförvaltningens förvaltningskostnader för biståndsarbete som avräknas.

Multilateralt bistånd

Det multilaterala biståndet, exklusive avräkningar för bl.a. Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd samt annat stöd via EU:s institutioner, uppgick 2024 till ca 10,9 miljarder kronor. Multilateralt bistånd definieras som det stöd som kanaliseras som kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer, som FN:s fonder, program och fackorgan samt Världsbanksgruppen, regionala utvecklingsbanker, klimatfonder och utvecklingsfonder. Kärnstöd avser icke öronmärkt stöd direkt till organisationens centrala budget, bidrag som lämnas i samband med utvecklingsbankernas påfyllnadsförhandlingar, betalning av uttaxerat bidrag eller medlemsavgift.

Kärnstöd ges till multilaterala organisationer vars mål ligger i linje med regeringens mål och prioriteringar samt målet för utgiftsområdet, och som vidare bedöms bidra effektivt till dessa mål. Beslut om kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer fattas av regeringen. De 15 organisationer som tagit emot mest svenskt kärnstöd 2024 återfinns i tabell 2.10.

Tabell 2.10 De 15 multilaterala organisationer som mottagit mest kärnstöd

Tusentals kronor

Organisation ¹	Totalt svenskt kärnstöd ²	Svenskt multi-bi-stöd	Totalt svenskt stöd	Sveriges procentuella bidrag till organisationens totala kärnstödsinkomster	Sveriges ranking bland kärnstödsgivare
Världsbanken (VBG) ³	4 888 823	1 614 605	6 503 428	3,1 %	8
Gröna klimatfonden (GCF) ⁴	1 488 000	0	1 488 000	7,2 %	5
Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)/Afrikanska utvecklingsfonden (AfDF) ⁵	1 076 963	50 000	1 126 963	-	-
Världslivsmedelsprogrammet (WFP) ⁶	969 000	898 556	1 867 556	19,9 %	1
FN:s flyktingkommissarie (UNHCR)	960 000	527 049	1 487 049	15,0 %	1
Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) ⁷	850 000	0	850 000	1,6 %	8
FN:s fond för katastrofbistånd (CERF)	725 000	0	725 000	12,1 %	3
Globala miljöfonden (GEF) ⁸	670 836	0	670 836	10,2 %	4
FN:s barnfond (Unicef) ⁹	611 000	1 449 174	2 060 174	10,9 %	3
FN:s befolkningsfond (UNFPA)	479 750	753 786	1 233 536	12,0 %	3
FN:s utvecklingsprogram (UNDP)	413 000	1 444 732	1 857 732	6,6 %	7
FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar (UNRWA) ¹⁰	400 000	51 000	451 000	5,9 %	4
Globala vaccinalliansen (Gavi) ¹¹	332 500	-23 707	308 793	2,0 %	11
Internationella jordbruksutvecklingsfonden (IFAD) ¹²	267 000	10 000	277 000	6,8 %	5
FN:s kontor för humanitärt bistånd (UNOCHA)	144 500	758 000	902 500	16,0 %	3
Summa	14 276 372	7 533 196	21 809 568	-	-
Övriga organisationer	1 119 911	6 383 713	7 503 624	-	-
Totalt utbetalt	15 396 283	13 916 909	29 313 192	-	-

¹ Utbetalningarna i tabellen, som är nettoutbetalningar, skiljer sig från utfallen som redovisas till OECD-DAC. Det beror på att redovisningen till OECD-DAC avser lagda skuldsedlar medan tabellen visar faktiska utbetalningar. Utbetalningarna inkluderar inte bidrag till EU:s institutioner och fonder eller avräkningar.

² En uppskattning av den områdesmässiga fördelningen av kärnstöden enligt inriktningen i reformagendan ingår i efterföljande avsnitt, baserat på Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC, de multilaterala organisationernas egen rapportering till OECD-DAC och enligt UD:s beräkningar.

³ Världsbanken inkluderar bidrag till IDA och IBRD. Sveriges ranking och procentuella bidrag avser den tjugonde påfyllnaden i IDA. Sveriges procentuella bidrag till IDA motsvarar bördeandel (brutto).

⁴ Sveriges procentuella bidrag till GCF samt ranking avser påfyllnaden GCF-2.

⁵ Sverige bidrog under 2024 inte till den senaste, sextonde, påfyllnaden av AfDF. I den femtonde påfyllnaden var Sveriges bördeandel 5,1 %, motsvarande 8:e största givare.

⁶ Procentsats och ranking är beräknad på icke öronmärkt stöd. Om rankingen skulle göras för flexibel finansiering där även mjukt öronmärkt stöd ingår, skulle Sverige hamna på en andraplats och den procentuella andelen vara 10,1 %.

⁷ Globala Fonden rankar utifrån kumulativt bidrag (d.v.s. totalt sett). Räknet till slutet av 2024 står Sverige som 8:e största givare.

⁸ Sveriges procentuella bidrag till GEF samt ranking avser den åttonde påfyllnaden (GEF-8). Bidraget ovan inkluderar inte stödet till Fonden för de minst utvecklade länderna.

⁹ Procentsats och ranking är beräknade på Unicefs statliga finansiering. Därtill har organisationen intäkter från nationella kommittéer och skulle dessa medel räknas med skulle Sverige hamna på 8:e plats och stå för en mindre procentandel (3,6 %) av totalt kärnstöd.

¹⁰ Sveriges procentuella bidrag till UNRWA samt ranking avser den s.k. programbudgeten.

¹¹ Sveriges procentuella bidrag och ranking till Gavi är inklusive finansieringsmekanismen IFFIm.

¹² Sveriges procentuella bidrag till IFAD samt ranking avser den tolfte påfyllnaden (IFAD12).

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC och uppgifter från berörda organisationer.

EU-biståndet

Tillsammans är EU och dess medlemsstater världens största biståndsgivare. Sverige är tongivande inom EU:s utvecklingssamarbete och har drivit svenska prioriteringar på olika nivåer inom EU, tillsammans med övriga medlemsstater och med EU:s delegationer i partnerländer.

Det svenska bidraget till EU:s gemensamma bistånd uppgick 2024 till ca 5,6 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 2,6 procent av EU:s totala gemensamma biståndsbudget.

Utöver detta bidrog Sverige med knappt 0,5 miljarder kronor till Europeiska utvecklingsfonden (EDF). EU:s bistånd har bl.a. bidragit till att stödja Ukraina, inkl. genom den nya Ukrainafaciliteten, samt till att adressera globala konsekvenser av Rysslands fullskaliga invasion. EU:s bistånd har också finansierat humanitär verksamhet, och exempelvis bidragit till att hantera irreguljär migration och tvångsfördrivning runt om i världen.

Sverige deltar aktivt i programmeringsarbetet av instrumentet NDICI/Global Europe som finansierar EU:s utvecklingssamarbete. Under 2024 har Sverige bl.a. bidragit till halvtidsöversynen av NDICI/Global Europe genom att driva svenska prioriteringar såsom stöd till att hantera konsekvenserna av Rysslands fullskaliga invasion, bättre utnyttjande av synergier mellan handel och bistånd respektive migration och bistånd, samt större fokus på antikorrup­tion. Sverige medverkar också i över 60 gemensamma biståndsinitiativ, s.k. Team Europa-initiativ, varav flera bidrar till genomförandet av EU:s konnektivitetsstrategi, Global Gateway. Inom ramen för Global Gateway har Sverige verkat för att främja handel och hållbar utveckling i partnerländer genom ökade investeringar från EU och europeiskt näringsliv.

I de följande avsnitten redovisas resultat från de prioriterade områdena i regeringens reformagenda. För varje område finns kortfattad bakgrund, en översikt över medelsfördelningen och utvalda resultatexempel.

2.5.2 Ökat fokus på Ukraina och närområdet

Att stödja Ukraina är regeringens främsta utrikespolitiska prioritering. Biståndsstrategin för Ukraina är den enskilt största landstrategin någonsin. Målsättningen för det svenska reformsamarbetet med länderna i Östeuropa, inkl. Ukraina, är att stödja EU-närmande. Detta är det mest effektiva sättet att uppnå målet att förbättra levnadsvillkoren för människor som lever i fattigdom och förtryck i regionen.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina påverkar hela regionen

Ukrainas utveckling under 2024 och början av 2025 har fortsatt att präglas av Rysslands anfallskrig med attacker mot bl.a. befolkningscentra, civil infrastruktur och vårdinrättningar. Dessa attacker har haft svåra konsekvenser för Ukrainas folk och samhälle. Detta till trots har Ukrainas ekonomi visat tecken på återhämtning, vilket vittnar om Ukrainas imponerande motståndskraft och beslutsamhet. Ukraina har även gjort betydande framsteg inom EU-anslutningsprocessen, där reformarbetet intensifieras på alla områden.

Moldaviens utveckling försvåras fortsatt av ryska hybridattacker som syftar till att skapa politisk, ekonomisk och social destabilisering. Trots det har Moldavien gjort fortsatta framsteg inom EU-anslutningsprocessen. Ekonomin uppvisar vissa positiva signaler med bl.a. ökande investeringar. Under 2024 genomfördes presidentval och en folkomröstning om Moldaviens EU-närmande, där emellertid omfattande oegentligheter rapporterades.

Situationen i Georgien rörande demokrati och yttrandefrihet försämrades allvarligt under 2024. Internationella valobservatörer pekade på allvarliga brister i genomförandet av parlamentsvalet i oktober. Maktpartiet Georgiska drömmen vidtog allt hårdare åtgärder mot fredliga demonstranter, oppositionspolitiker, civilsamhällesaktivister och medierepresentanter.

Situationen i Armenien är tudelad: dels präglas landet av spänningarna rörande Nagorno-Karabach och flyktingströmmarna därifrån, dels har landet fortsatt EU-

närmandet. Ekonomin har sett en positiv utveckling, men en fjärdedel av befolkningen lever fortsatt under den nationella fattigdomsgränsen. Belarus fortsätter att präglas av politisk repression och en ständigt försämrad situation sedan 2020.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2024

Det bilaterala biståndet till Ukraina uppgick till 4 689 miljoner kronor under 2024 (inklusive 224 miljoner kronor för stöd till räntekostnader och 300 miljoner kronor i kapitaltillskott till Swedfund). För 2022 uppgick det bilaterala Ukraina-biståndet till 2 082 miljoner kronor och för 2023 uppgick siffran till 2 551 miljoner kronor. Av det bilaterala stödet för 2024 förmedlade Sida 3 250 miljoner kronor, inkl. ca 165 miljoner kronor via humanitärt bistånd. Av Sidas medel till Ukraina och närområdet gick störst andel till området fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning (40 procent), följt av utökat och effektiviserat klimatbistånd (29 procent) och främja frihet och bekämpa förtryck (24 procent).

Regeringskansliets utfall för 2024 uppgick till ca 831 miljoner kronor som bl.a. omfattade särskilt humanitärt bistånd, stöd till Ukrainas energiförsörjning, stöd till räntekostnader och till landets EU-närmande. För Folke Bernadotteakademien (FBA) uppgick det totala utfallet för Ukraina till ca 23 miljoner kronor och för Svenska institutet till ca 60 miljoner kronor.

Swedfund tilldelades 2024 ett kapitaltillskott om högst 300 miljoner kronor för att öka investeringar i ukrainska företag. Swedfund har inte genomfört någon investering i Ukraina under 2024. Investeringar i Ukraina är komplexa och tidskrävande. Under året har Swedfund arbetat upp en god mängd av investeringsmöjligheter i Ukraina och analys pågår inför investeringsbeslut. Parallellt har bolaget byggt kapacitet, inkl. lokal närvaro, för att möjliggöra framtida investeringar. För att stödja detta har regeringen 2024 beslutat att justera det ekonomiska målet för Swedfunds investeringar i Ukraina. Swedfund tilldelades även 240 miljoner kronor för förstudier, varav minst 90 miljoner kronor för verksamhet i Ukraina, i syfte att skapa hållbara samhällsviktiga projekt och affärsmöjligheter, inkl. för svenska företag.

Sverige satsade 2024 på att stärka fattigdomsbekämpning genom handel i Ukraina och inriggde ett nytt handelskontor i Kiev, delvis finansierat med biståndsmedel. För att underlätta svensk export till Ukraina till stöd för uppbyggnad beslutade riksdagen om särskilda exportkreditgarantier, administrerade av Exportkreditnämnden, med en ram på högst 333 miljoner kronor för 2024, varav 300 miljoner kronor från utgiftsområde 7. Exportkreditgarantierna utnyttjades dock inte av något företag under 2024. Regeringen beslutade därför att förbättra villkoren genom ökad täckningsgrad och längre löptid.

Biståndet till Ukraina genom kärnstöd till multilaterala aktörer uppgick uppskattningsvis till 2 459 miljoner kronor 2023. Viktiga multilaterala aktörer i Ukraina är bl.a. Världsbanken, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), Nordiska miljöfinansieringsbolaget (Nefco), Energy Communitys Ukraine Energy Support Fund, FN:s utvecklingsprogram (UNDP), FN:s flyktingkommissarie (UNHCR), FN:s barnfond (Unicef), FN:s befolkningsfond (UNFPA) och FN:s organ för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation (Unesco).

Sverige har finansierat stöd till Ukraina via EU:s Ukrainafacilitet (1 068 miljoner kronor 2024, som avräknas biståndsbudgeten 2025) som hittills har utbetalat 3 400 miljoner euro i bidrag och 16 200 miljoner euro i lån i budgetstöd. Därtill stödjer Sverige Ukraina via EU:s övriga instrument såsom NDICI/Global Europe. NDICI/Global Europe är EU:s huvudsakliga finansiella instrument för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete.

Inom Strategin för reformsamarbete med Östeuropa 2021–2027 (UD2021/18788) betalade Sida ut totalt ca 1 300 miljoner kronor 2024 för insatser i Moldavien, Georgien, Armenien, Ukraina samt Belarus (varav ca 500 miljoner kronor gick till insatser för Ukraina), med det övergripande syftet att bidra till ländernas EU-närmande. Sverige har även bidragit till länderna i regionen genom Europeiska kommissionens grannskapsstöd.

Med anledning av den politiska utvecklingen i Georgien beslöt regeringen i oktober 2024 att pausa direkta myndighetssamarbeten med landet. Biståndet riktades om till civilsamhället i Georgien.

Verksamhet och resultat – Sverige bidrar till säkrad energiförsörjning

Den ryska förstörelsen av ukrainsk energiinfrastruktur har varit omfattande. Därför har särskilt stöd för uppbyggnad av förstörd energiinfrastruktur prioriterats. Under 2024 gick sammanlagt ca 1 750 miljoner kronor till stöd för Ukrainas energisektor, vilket utgör 37 procent av det totala bilaterala biståndet till Ukraina under 2024. En stor andel av energistödet har kanaliserats genom Ukraine Energy Support Fund som finansierar de mest akuta behoven hos ukrainska energiföretag. Detta inkluderar utrustning och tjänster från svenska leverantörer som behövs för att reparera infrastruktur och upprätthålla energi- och värmeförsörjningen i Ukraina. Sverige kunde genom energistödet utnyttja synergier mellan handel och bistånd för att förse Ukraina med efterfrågad utrustning i form av bl.a. gasturbiner – i linje med reformagendan för biståndet.

Fungerande energiförsörjning är en förutsättning för att det ukrainska samhället ska fungera. Svenskt stöd på området har bidragit till att stärka Ukrainas motståndskraft och rädda liv. Genom att säkra energiförsörjningen i Ukraina har det svenska stödet även gett Ukraina förutsättningar för att fortsätta sitt reformarbete, vilket utgör en viktig del av landets EU-närmande. Resultatet visar hur Sverige bidragit till långsiktig kapacitetsutveckling och ökad resiliens.

Svenskt stöd via EU:s Ukrainafacilitet har bidragit till Ukrainas statsbudget, näringslivsutveckling och EU-reformer. Ukrainafaciliteten bidrar bl.a. genom direkt budgetstöd genom lån och bidrag, garantier, stöd för privatsektorinvesteringar i större infrastruktur- och återuppbyggnadsprojekt på både nationell och kommunal nivå, samt stöd till Ukrainas reformarbete för EU-närmandet såsom digitalisering av skattesystemet, reformer inom banksektorn, grön omställning och stärkt kapacitet inom rättsväsendet för att arbeta mot korruption.

Sverige stärker kapacitet för EU-närmande

Svenskt stöd har varit till stor hjälp för Ukraina såväl som Moldavien inför framtida EU-förhandlingsstart. Ländernas EU-närmandearbete innefattar reformer som främjar såväl ekonomisk utveckling som grön omställning och EU:s grundläggande värden, såsom mänskliga rättigheter, jämställdhet och demokrati.

Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har landets kommuner uppvisat en imponerande motståndskraft, bl.a. när det gäller att upprätthålla kommunal service. Det långvariga stödet till Ukrainas decentraliseringsreform genom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har bl.a. bidragit starkt till detta, exempelvis genom effektivare styrning inom utbildningssektorn. Vidare har Svenska institutets stöd till Estonian School of Diplomacy bidragit till att stärka kapaciteten i den ukrainska förvaltningen hos exempelvis 390 regionala tjänstepersoner (260 kvinnor och 130 män) samt 281 diplomater (141 kvinnor och 140 män) i Ukraina, i syfte att främja landets EU-närmande.

Stärkt rättsväsende och korruptionsbekämpning är centrala delar av såväl Moldaviens motståndskraft mot rysk påverkan som landets EU-anslutningsprocess, och står därför också i fokus för Sveriges stöd till landet. Ett stort antal svenska myndigheter samarbetar med sina moldaviska motparter och stödjer långsiktig kapacitetsuppbyggnad inför EU-förhandlingar. Genom samarbete mellan Skatteverket och Moldaviens skattemyndighet har Moldavien godkänts av OECD att delta i informationsutbyte för att begränsa skatteflykt. Svenskt stöd till oberoende media har vidare bidragit till att motverka desinformation genom att stärka förutsättningarna för granskande journalistik i landet.

Motståndskraft mot rysk påverkan blir allt viktigare i hela Östeuropa. Sveriges stöd bidrar till att mildra de negativa effekterna av Rysslands anfallskrig i hela regionen och till att stärka motståndskraften bland dess länder. För att stötta motståndskraft mot rysk påverkan genom bl.a. hybridattacker i länderna i Östeuropa görs bl.a. insatser till stöd för civilsamhället. Genom bl.a. svenskt stöd har Moldavien etablerat ett nytt utbildningscenter inom cybersäkerhet.

Den negativa utvecklingen i Georgien avseende demokrati och yttrandefrihet under 2024 innebar att den förändringsteori som svenskt bistånd till Georgien har byggt på, nämligen att stöd till landet leder till ett fortsatt EU-närmande, fått omprövas. Stödet inriktas nu i stället på att stötta det georgiska folket genom insatser för stärkt demokratisk utveckling genom stöd till civilsamhället och för yttrandefrihet. Sverige stöttar Transparency International Georgien (TI) som utgör en viktig del av det självständiga civilsamhället i landet. Deras arbete har bl.a. resulterat i en regelbundet uppdaterad lista över misstänkta fall av korruption på högre samhällsnivå.

Dessa resultat visar hur Sverige har bidragit till långsiktig kapacitetsutveckling i närområdet, samt till minskad korruption och stärkt motståndskraft.

Sveriges reformsamarbete med västra Balkan utgår från ländernas EU-närmande som en central drivkraft för utveckling. Det svenska biståndet har bl.a. bidragit till att harmonisera ländernas regler och lagstiftning med EU:s regelverk, öka kapaciteten inom nationell och lokal administration samt stärka civilsamhället. Typiskt exempel är samarbetet mellan Statistiska Centralbyrån och dess lokala motsvarighet State Statistical Office (SSO) i Nordmakedonien som bl.a. har bidragit till ett tjänsteprisindex, vilket är ett krav för rapportering till Eurostat samt en färdplan för att utveckla myndighetens it-struktur.

Genom svenskt stöd till civilsamhället främjas mänskliga rättigheter och inkludering

Stödet till Armenien fokuserades bl.a. på särskilt utsatta grupper som inte kan tillgodogöra sig tillväxtens fördelar. Flyktingarna från Nagorno-Karabach har identifierats som en särskilt utsatt grupp bl.a. på grund av brist på försörjning. Deras integrering i samhället är central för landets fortsatta utveckling. Genom svenskt bistånd har 400 flyktingar från Nagorno-Karabach (324 kvinnor och 76 män), fått sysselsättnings- och utbildningsstöd, vilket resulterat i förbättrad anställningsbarhet hos dessa personer.

Stödet till Belarus är inriktat på aktörer som bedöms ha viljan och förutsättningar att verka för mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling. Trots en svår kontext har svenskt bistånd kunnat stödja ett flertal olika civilsamhällesinitiativ med fokus på mänskliga rättigheter, vilket har bidragit till dessa organisationers överlevnad.

2.5.3 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

Att länder själva har huvudansvaret för sin utveckling är en central utgångspunkt i biståndet. Svenskt bistånd ska bekämpa fattigdom och främja hållbar ekonomisk utveckling genom att stärka institutioner, näringslivsutveckling, handel, sysselsättning, digitalisering och utbildning i partnerländer. För att uppnå detta behöver inhemsk resursmobilisering öka och privat kapital för hållbara investeringar mobiliseras. Utbildning av god kvalitet är en viktig faktor för ekonomisk utveckling och demokrati. En hållbar ekonomisk utveckling förbättrar levnadsvillkoren för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Global handel, sysselsättning och utbildning möter utmaningar i en föränderlig värld

Den globala tillväxten för 2024 uppgick till 2,6 procent, vilket är lägre än innan pandemin. Den globala arbetslösheten sjönk till 5 procent, men informell sysselsättning har ökat vilket bromsar ekonomisk utveckling på grund av uteblivna skatteintäkter. Trots att låginkomstländer har ökat inhemsk finansiering till utbildningssektorn har de svårt att möta utbildningsbehov, vilket begränsar möjligheter till anställning och egenförsörjning. Globalt står 251 miljoner barn och ungdomar utanför skolan, varav 129 miljoner pojkar och 122 miljoner flickor, med högst andel i låg- och lägre medelinkomstländer. Den globala handeln uppskattas ha ökat med ca 3,7 procent under 2024, där vissa utvecklingsländer står för den högsta ökningen, men de minst utvecklade ländernas andel kvarstår stagnerad kring 1 procent. Globala kriser och ökad protektionism väntas påverka handeln negativt framöver.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2024

Det bilaterala biståndet till området fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning uppgick till 7,2 miljarder kronor, varav Sida förmedlade 5,4 miljarder kronor. Störst andel av Sidas bistånd gick till privatsektorutveckling och finansiella system (39 procent), följt av produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor (32 procent) och utbildning (9 procent).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 4,5 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. Världsbanken, Unesco och Afrikanska och Asiatiska utvecklingsbankerna.

Sverige bidrog även genom EU:s gemensamma bistånd till ekonomisk utveckling, där stöd till utbildning, jobbskapande, digitalisering och handel har utgjort viktiga delar.

Inom forskningsstrategin bedömer Sida att 222 miljoner kronor utgör bidrag inom hållbar industri, innovationer och infrastruktur, inkl. i samarbete med svensk forskning.

Andra svenska aktörer inom området inkluderar bl.a. Swedfund och Kommerskollegium.

Verksamhet och resultat – svenskt stöd främjar fattigdomsbekämpning och hållbar ekonomisk utveckling genom ökad sysselsättning, digitalisering och inhemsk resursmobilisering

Sverige har genom stöd till Världsbankens institution för privatsektorutveckling, Internationella finansieringsbolaget (IFC), bidragit till investeringar direkt i företag, mobilisering av privata investerare, förmånliga lån och kapacitetsbyggande insatser

som stöttat 600 små och medelstora företag inom varierande sektorer i 50 låginkomstländer att växa. Detta har enligt Världsbanken skapat över 200 000 nya jobb (könsuppdelad statistik saknas). Resultatet visar på hur stöd via multilaterala organisationer bidragit till jobbskapande och mobilisering av privat kapital.

Projektet iPRIS, som genomförs i samarbete mellan bl.a. Sida, Post- och Telestyrelsen och Stockholms universitet, stödjer länders ansträngningar att ta fram regelverk som främjar framväxten av tillgänglig, säker och kostnadseffektiv uppkoppling. Projektet har stärkt kapaciteten hos 14 telekomregleringsmyndigheter i Afrika för att utveckla reglering som minskar digitala gap. Sveriges stöd till Afrikanska utvecklingsbankens fond för de fattigaste länderna (ADF) har bidragit till att ge 450 000 människor tillgång till elnätet och 1,3 miljoner människor förbättrad tillgång till it- och telekommunikationstjänster (könsuppdelad statistik saknas). Internetåtkomst möjliggör för individer och företag att koppla upp sig mot marknader, kunder, banker och varandra. Resultaten visar hur myndighetssamverkan och stöd till utvecklingsbanker kan bidra till att ge fler människor tillgång till säker infrastruktur, inkl. digital infrastruktur, vilket fungerar som en accelerator för ekonomisk utveckling.

Skatteverket genomförde kapacitetsstärkande insatser hos skattemyndigheter i Bosnien-Hercegovina, Liberia och Moldavien genom utbildning, tekniska lösningar och policystöd, i syfte att öka inhemsk resursmobilisering till gagn för samhällsutveckling. Kapacitetsstöd gavs även till Albanien finansministerium, men på grund av bristande nationellt ägarskap och låg reformtakt pausades samarbetet. Insatsen visar på vikten av lokalt ägarskap för hållbar utveckling, samt utgör ett exempel på hur svenskt bistånd har ställt krav på partnerländer vad gäller reformvilja och resultat.

Swedfunds investeringar 2023 på 2,5 miljarder kronor har skapat lokala arbetstillfällen med anständiga arbetsvillkor. Nära hälften (48 procent) av portföljbolagen har ökat antalet anställda, och de bolag som Swedfund delfinansierar genom fonder sysselsatte drygt 421 000 personer (35 procent kvinnor och 65 procent män) år 2023, en ökning från föregående år. Resultaten visar på hur hållbara investeringar av svenska aktörer bidrar till jobbskapande i låg- och medelinkomstländer.

Sverige bidrar till ökat deltagande och integration i det globala handelssystemet

Genom ett nytt samarbetsavtal med Sida kunde Kommerskollegiums importfrämjande funktion bygga vidare på Sidas projekt inom marknad- och privatsektorsutveckling. Detta möjliggjorde importfrämjande insatser inom it-sektorn i Moldavien, samt att ukrainska livsmedelsföretag ingick kontrakt med svenska inköpare. Sida har via det offentlig-privata partnerskapet Global Alliance for Trade Facilitation (GATF) stöttat utvecklingsländer att förenkla handelsprocedurer och implementera Världshandelsorganisationens Trade Facilitation Agreement. Stöden exemplifierar hur synergier mellan handel, bistånd och främjande kan bidra till förbättrade förutsättningar för handel i partnerländer. Sida har även deltagit i ett Team Europe Initiative som stärkt hållbarheten i globala värdekedjor. Genom en EU HelpDesk gavs aktörer i utvecklingsländer stöd att följa EU:s hållbarhetsregler, vilket ökat länders möjlighet att exportera till EU, samt stärkt hållbarheten och diversifieringen i EU:s värdekedjor. Detta illustrerar hur Sveriges roll inom EU-samarbetet bidrar till ökat genomslag för regeringens prioriteringar kring handelsrelaterat bistånd.

Sverige bidrar till ökad tillgång till utbildning och yrkesutbildning

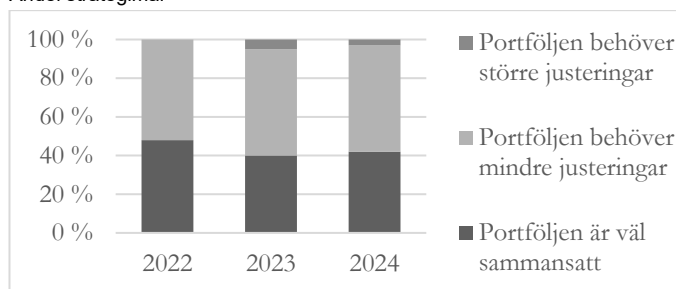
Sverige har genom Unesco bidragit till att 1,3 miljoner ungdomar (könsuppdelad statistik saknas) fått tillgång till yrkesutbildning. Av dessa har 860 000 (könsuppdelad

statistik saknas) fått teknisk utbildning i relevanta färdigheter och digital kompetens genom Global Skills Academy (GSA). Genom Sveriges bidrag till Världsbankens fond för de fattigaste länderna (IDA) har bl.a. 28 länder under 2023–2024 gjort storskaliga kartläggningar av elevers skolprestationer i syfte att jämföra de övergripande prestationsnivåerna mellan länder och utbildningssystem. Resultaten visar hur Sverige, genom multilaterala organisationer, har bidragit till att stärka individers anställningsbarhet och egenförsörjning, samt till att samla in data som synliggör länders utmaningar och behov, vilket är avgörande för att länder ska kunna utveckla och genomföra effektiva policyer.

Sverige har genom EBRD bidragit till energieffektivisering och renovering av skolor i Chernivtsi i Ukraina, vilket möjliggjort undervisning för 15 261 barn (7 390 pojkar och 7 871 flickor) varav 259 elever med funktionsnedsättning. Insatsen har finansierats av Nefco genom kontrakt med lokala företag, vilket skapat lokala jobb och intäkter. Resultatet visar på hur nordiska organisationer samverkat för hållbar utveckling i Ukraina, inkl. ökat tillgången till utbildning. I Jemen har Sverige genom Unicef bidragit till läromaterial till 1 233 177 barn (könsuppdelad statistik saknas), försett skolor i 10 provinser med 8 242 skolbänkar och återställt 4 157 klassrum.

Diagram 2.2 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en svag positiv trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt, för att bidra till förändring i linje med regeringens strategimål, har ökat från 40 till 42 procent sedan 2023. Andelen strategiportföljer som behöver mindre justeringar är fortsatt 55 procent. Enligt Sida behövs justeringar för att bl.a. bättre integrera miljö- och klimatanpassning och stärka samverkan mellan humanitära, utvecklings- och fredsbyggande insatser för att möta den föränderliga kontexten som påverkas av kriser, klimatchocker och konflikter.

2.5.4 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

Svenskt bistånd inom hälsoområdet ska bl.a. bidra till att stärka hälso- och sjukvårdssystem, förhindra och bekämpa hälsohot, bidra till vaccinationer, verka för tillgång till vatten, sanitet och hygien, öka tillgången till preventivmedel, främja mödravård av god kvalitet, inkl. säker abort, samt motverka sexuellt och könsrelaterat våld. Genom hälsobiståndet främjas hälsa och välbefinnande och förutsättningarna stärks för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Hälsosystemen under press i redan utsatta länder

Fler länder behöver öka den inhemska finansieringen av hälsa inkl. hälsosystem för att på sikt stärka det nationella ägarskapet och minska bistandsberoendet. Hälsosituationen i världen 2024 påverkades samtidigt av fortsatt ökade geopolitiska

spänningar, konflikter och klimatförändringar. Omfattande mpox-utbrott skedde i centrala Afrika, liksom mässlings- och kolerautbrott. Risken för hälsohot i konflikttrabbade sköra stater var stor på grund av otrygg livsmedelsförsörjning, undernäring och dålig tillgång till vatten, hygien och grundläggande hälso- och sjukvård. Antimikrobiell resistens (AMR) fortsatte att öka globalt under året, särskilt i låg- och medelinkomstländer. Motståndet mot kvinnor och flickors fulla åtnjutande av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) fortsatte. Över 255 miljoner kvinnor och flickor i reproduktiv ålder saknar tillgång till moderna preventivmedelsmetoder. Även om hårda restriktioner kvarstår pågår en viss liberalisering av abortlagar på många håll, framför allt i Latinamerika men även i Asien och Afrika.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar 2024

Det bilaterala biståndet till området förbättrad hälsa för de allra mest utsatta uppgick till 2,2 miljarder kronor, varav Sida förmedlade ca 1,8 miljarder kronor. Störst andel av Sidas bistånd gick till SRHR (57 procent), följt av stärkt tillgång till hälso- och sjukvård (29 procent) och stöd till bättre förutsättningar för god hälsa (14 procent).

Det multilaterala biståndet på hälsoområdet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 2,0 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. Världshälsoorganisationen (WHO), Vaccinalliansen Gavi och Globala fonden för malaria, tuberkulos och hiv/aids.

Sverige bidrog vidare genom EU:s gemensamma bistånd till social utveckling, där stöd till verksamhet på hälsoområdet utgjorde en viktig del.

Viktigt på hälsoområdet är också forskningsstöd kring hälsa och det humanitära stödet, där hälsa, inkl. psykisk hälsa och psykosocialt stöd, utgör en stor del. Sverige satsade under 2024 ca 99 miljoner kronor på hälsoforskning i samarbete med bl.a. WHO och forskningsinstitut.

Verksamhet och resultat – systemstärkande åtgärder i fokus

Resultat visar hur Sverige har bidragit till förbättrad hälsa för de allra mest utsatta genom att skapa förutsättningar för god hälsa och alla individers fulla åtnjutande av SRHR, både via multilaterala organisationer och genom bilateralt stöd till partnerländer och civilsamhälle.

Genom stöd till Unicef har Sverige bidragit till att 30 miljoner människor fått tillgång till rent vatten, 26 miljoner människor till sanitet och 23 miljoner människor till hygien under 2024. Svenskt stöd till vaccinalliansen Gavi har bidragit till att 1 100 miljoner barn som lever i fattigdom vaccinerats mot allvarliga sjukdomar under perioden 2000–2023, varav 69 miljoner under 2023. Gavi-stödda vaccinationsinsatser riktas lika mycket till pojkar och flickor, fränsett HPV-vaccinationer som enbart ges till flickor. Genom stöd till Globala Fonden bidrog Sverige under 2023 till att 25 miljoner människor fick behandling mot hiv, 7,1 miljoner människor fick behandling mot tuberkulos samt till att 171 miljoner malariafall behandlades. Könsuppdelade data finns för en del av mottagarländerna. För hiv-behandling visar dessa att ca 60 procent av patienterna var kvinnor och 40 procent var män. För behandling mot tuberkulos var 40 procent av patienterna kvinnor och 60 procent var män. Flexibelt stöd till Unicefs landprogram i Bangladesh, DR Kongo och Uganda har bidragit till ökad vaccinationstäckning och minskad undernäring.

Med hjälp av svenskt stöd till en global givargemensam fond mot AMR kunde nio länder ta fram system och riktlinjer för ändamålsenlig användning av antibiotika i t.ex.

mjölkproduktion och svinuppfödning, samt för vårdpersonal om antibiotikaanvändning. Detta är ett exempel på ett innovativt stöd på landnivå i syfte att möta utmaningarna med antimikrobiell resistens.

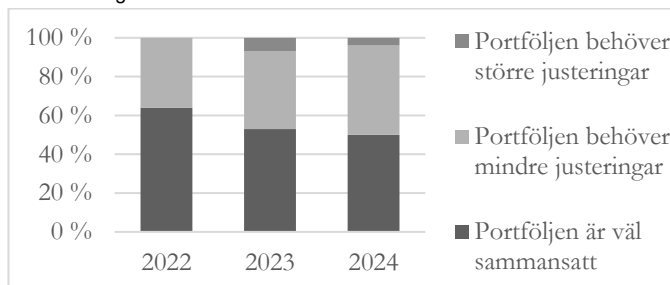
Genom Sveriges bidrag till IDA på 4 681 miljoner kronor för 2024 har bl.a. över 140 miljoner kvinnor och barn fått tillgång till nödvändig hälsovård, inkl. över 20 miljoner kvinnor som har fått tillgång till säkra förlossningar med hjälp av utbildad förlossningspersonal. Genom stöd till UNFPA:s mödrahälsofond (MHTF) och Internationella barnmorskeförbundet (ICM) har Sverige bidragit till att förbättra såväl utbud som kvalitet på barnmorskeutbildning i länder som Zambia och Bangladesh. Svenskt stöd till Unicefs och UNFPA:s gemensamma program för att minska könsstympning i Afrika under 2023 har bidragit till att lokala samhällen har infört övervakningsmekanismer mot könsstympning, ett ökat antal domstolsprövningar i mål om kvinnlig könsstympning, samt att över 162 000 flickor hindrades från att könsstympas.

Genom samarbete med internationella organisationer och genom påverkansarbete har Sverige bidragit till lagstiftning som stärker kvinnors reproduktiva hälsa och rättigheter, i bl.a. Elfenbenskusten, i syfte att bl.a. minska mödradödlighet till följd av komplikationer av osäkra aborter. I Afrika har Unescos program O3, som bl.a. finansieras av Sverige, nått ca 23 miljoner elever (jämn könsfördelning) med allsidig sexualundervisning, inkl. information om hiv.

Svenskt stöd har gett kvinnor och flickor i Bangladesh ökad tillgång till SRHR-tjänster, inkl. abort och preventivmedelsrådgivning. En extern utvärdering av stödet visade dock att insatserna inte hade lyckats inkludera kvinnor med funktionsnedsättningar och hbtqi-personer i tillräcklig grad. Utvärderingen pekade också på att den finansiella hållbarheten kan ifrågasättas, då hälsosektorn är underfinansierad i den nationella budgeten. Denna typ av invändningar mot långsiktigheten och bärkraften i bilaterala insatser i projektform, såsom att dessa inte bidrar till bestående systemförändringar, har bl.a. lyfts fram i EBA:s antologi om global hälsa från 2024 (2024:09). Exempel ges från Zambia, Uganda och Bangladesh där hälsobiståndet, trots att Sverige haft långvariga samarbeten med länderna, präglats av kortsiktighet och inte har finansierat de största utgiftsposterna i systemet, som enligt EBA är avgörande för att bygga upp ett starkt hälsosystem. En annan EBA-studie av SRHR-biståndets effekter från 2023 (2023:01) drar slutsatsen av det svenska stödet är relativt spritt och rekommenderar en koncentration av resurser på färre länder för större effekt.

Diagram 2.3 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en fortsatt negativ trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt har minskat från 53 till 50 procent sedan 2023. Andelen strategiportföljer som behöver mindre justeringar

har samtidigt ökat från 40 till 46 procent sedan 2023. Detta beror enligt Sida bl.a. på förändrade kontexter och nya strategimål.

2.5.5 Främja frihet och bekämpa förtryck

Svenskt bistånd på området syftar till att stärka demokrati och främja fria val, öka stödet till civilsamhället och försvarare av mänskliga fri- och rättigheter och demokrati, samt främja frihet på nätet. Stödet syftar också till att säkerställa att yttrandefriheten skyddas. Målsättningen är att stärka förutsättningar för att främja frihet och bekämpa förtryck, inkl. religionsfrihet och religiösa minoriteters rättigheter, rättigheter för kvinnor och flickor, barn och unga, hbtqi-personer och för personer med funktionsnedsättning, vilket förväntas resultera i bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Demokratisk tillbakagång, minskat utrymme för människorätts- och demokratiförsvarare samt försvagad frihet på nätet

Andelen människor i världen som lever i en demokrati med fria och rättvisa val har minskat till 30 procent, att jämföras med för tio år sedan då andelen var 52 procent. Mänskliga fri- och rättigheter och rättsstatens principer utmanas genom autokratifieringen. Trenden är dock vändbar – hälften av de länder som under de senaste trettio åren gått i autokratisk riktning har inlett demokratiseringsprocesser. Av dessa länder återupprättade 90 procent styrelseskicket till demokrati, eller förbättrade kvaliteten på demokratin.

Utrymmet för det civila samhället krympte under året, med inskränkningar i yttrande- och rörelsefrihet och ökad hotbild mot människorätts- och demokratiförsvarare. Mänskliga rättigheter utmanades i den digitala världen där den globala internetfriheten minskade för fjortonde året i rad.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar 2024

Det bilaterala biståndet till området främja frihet och bekämpa förtryck uppgick till 8,2 miljarder kronor, varav Sida förmedlade 6,6 miljarder kronor. Störst andel av Sidas bistånd gick till att främja rättsstatens principer och demokratiska institutioner (38 procent), följt av ett starkt livskraftigt civilsamhälle (25 procent) och konfliktförebyggande, fred och säkerhet (20 procent).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 2,0 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. FN:s utvecklingsprogram (UNDP), FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) och Unesco.

Sverige bidrog även genom EU:s gemensamma bistånd till verksamhet för god samhällsstyrning, institutionsbyggande och stöd till det civila samhället, inkl. för mänskliga rättigheter och demokrati.

Regeringen beslutade 2024 om tre strategier som styr delar av verksamheten: Strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer 2024–2028 (UD2024/01416), Strategi för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2024–2027 (UD2023/18067) samt Strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället 2025–2029 (UD2024/12355).

Verksamhet och resultat – fria val och ett livskraftigt civilsamhälle

Sveriges stöd till demokratiska institutioner, aktörer, partier och flerpartisystem, samt främjandet av förutsättningar för fria val och ett oberoende rättsväsende har spelat en

viktig roll när den stora trenden är att fler länder inleder autokratiseringsprocesser än demokratiseringsprocesser. Svenskt stöd har bidragit till positiva effekter i flera enskilda länder för att minska den demokratiska tillbakagången, och för att stötta redan inledda demokratiseringsprocesser. Sverige bidrog bl.a. genom UNDP till att 328 miljoner röstberättigade (könsuppdelad statistik saknas) registrerades för deltagande i 22 val. I en kompletterande insats bidrog Sverige genom FBA också med 184 valobservatörer (53 procent kvinnor och 47 procent män) till 14 valobservationsinsatser i 13 länder med fokus på närområdet. Dessa insatser visar på hur Sverige genom utvecklingssamarbetet bidrog till att öka individers möjligheter till politiskt inflytande och till att stärka demokratiska institutioner. Genom stöd till Internationella IDEA har Sverige medverkat till att samla valmyndigheter och valkommissioner, vilket har bidragit till utökad utbyte mellan aktörer som konkret arbetar med att säkerställa fria och rättvisa val.

Genom stöd till OHCHR:s funktion för beredskapsåtgärder, Emergency Response Teams, har Sverige stärkt högkommissariens förmåga att övervaka, förebygga och tidigt svara på allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och humanitär rätt på landnivå, samt stärkt organisationens fältorientering och samarbete med humanitära aktörer. Stödet är ett gott exempel på hur FN:s normativa arbete kan omsättas till operativ verksamhet på landnivå med direkt bäring på människors möjligheter att åtnjuta sina mänskliga rättigheter.

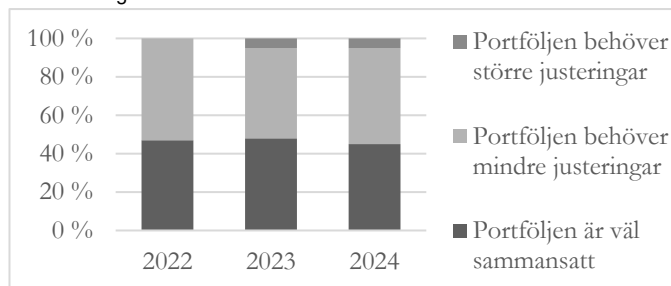
Ett arbete inleddes under året för att öka andelen svenskt bistånd som når lokala civilsamhällesorganisationer i låg- och medelinkomstländer. Genom stöd till människorätts- och demokratiförsvare bidrog Sverige vidare till att stärka lokala civilsamhällesorganisationers kapacitet och förutsättningar att verka. Stöd till organisationer som stöttar journalister och fria medier har också utgjort en viktig del.

Sverige har genom systematiska diplomatiska åtgärder stöttat politiska initiativ för yttrandefrihet på nätet som syftar till att främja ett öppet och säkert internet, där rätten till privatliv respekteras. Samtidigt har Sveriges stöd till Unesco bidragit till verksamhet som främjat yttrandefrihet och ökad säkerhet för journalister. Svenskstödda organisationer har också ökat medvetenheten om säkerhet och rättigheter på internet. Genom att konkreta biståndsinsatser kompletterar den politiska dialogen avseende mänskliga rättigheter på internet har förutsättningarna för genomslag av svenska prioriteringar ökat.

En rapport av EBA (2024:05) om biståndets roll i att bekämpa korruption i partnerländer, visar att Sverige och Sida sticker ut som föregångare bland andra givare och rekommenderar den svenska regeringen att bygga vidare på och utöka myndighetens unika expertis liksom stärka insatser mot korruption som utvecklingshinder.

Diagram 2.4 Främja frihet och bekämpa förtryck: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en svag negativ trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt har minskat från 48 till 45 procent sedan 2023. Andelen strategiportföljer som behöver mindre justeringar har samtidigt ökat från 47 till 50 procent sedan 2023. Detta beror, enligt Sida, bl.a. på beslut om nya strategier och beslut om utfasning och att portföljerna inte har hunnit justeras. Förutsättningarna i samarbetsländerna har dessutom förändrats, ofta på grund av ökat förtryck, väpnad konflikt och politisk turbulens.

2.5.6 Utökat och effektiviserat klimatbistånd

Svenskt bistånd ska bidra till att påskynda den gröna globala omställningen och stärka anpassningsarbetet för att stödja genomförandet av Parisavtalet och Kunming-Montreal-ramverket om biologisk mångfald. Genom klimatbiståndet motverkas klimatförändringarna och deras inverkan, och förutsättningarna stärks för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Klimatförändringarnas allvarliga följder understryker behovet av stöd till den gröna omställningen

Klimatförändringarnas inverkan blir allt allvarligare. Torka, översvämningar och andra extremväder ökar i förekomst och styrka och förlusten av biologisk mångfald tilltar. Tydligast är de skadliga följderna i redan utsatta områden. Här hotar miljöpåverkan och klimatförändringarna leda till kraftigt ökade humanitära behov, otrygg livsmedelsförsörjning, ofrivillig migration och konflikt. Samtidigt avtar inte utsläppen i den takt som behövs. Den oberoende expertgruppen Independent High Level Expert Group on Climate Finance (IHLEG) uppskattar att 3 600–3 900 miljarder US-dollar kommer att behövas till år 2030 för att utvecklingsländer ska kunna uppnå sina klimat- och miljömål. FN:s klimatpanel IPCC menar att tekniken som behövs för att klara klimatomställningen finns tillgänglig.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2024

Det bilaterala biståndet till området utökat och effektiviserat klimatbistånd uppgick till 6,1 miljarder kronor, varav Sida förmedlade omkring 5,0 miljarder kronor. Störst andel av Sidas bistånd gick till hållbara energisystem (36 procent), följt av ökad motståndskraft mot och anpassningsförmåga till klimatförändringar (31 procent) och skydd, restaurering och hållbart nyttjande av biologisk mångfald, ekosystem och naturresurser (27 procent).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 4,7 miljarder kronor, enligt metodik som används i rapporteringen till UNFCCC. Viktiga multilaterala aktörer på området är de globala klimatfonderna, framför allt Gröna klimatfonden (GCF) och Globala miljöfonden (GEF). 2024 förmedlade Sverige 2,2 miljarder kronor genom dessa. Sverige blev 2024 vald till medordförande i GCF:s styrelse och regeringen tillkännagav ett flerårigt bidrag om 8 miljarder kronor till GCF. Genom utvecklingsbankerna förmedlades vidare 2 miljarder kronor till verksamhet på klimat- och miljöområdet.

Sverige bidrog även genom EU:s gemensamma bistånd till verksamhet för miljö och klimat, inkl. inom ramen för andra tematiska områden där Europeiska kommissionen systematiskt integrerar ett miljöperspektiv.

Med hänsyn till de omfattande finansieringsbehoven har regeringen lagt stor vikt vid att främja ett ökat privatsektorsamarbete inom klimatbiståndet.

Verksamhet och resultat – stärkande av global klimatomställning och mobilisering av privat kapital

Även om många globala trender pekar i fel riktning har det svenska klimatbiståndet fortsatt att bidra till utsläppsminskningar i utvecklingsländer. GEF hade halvvägs in i programcykeln uppnått sitt utsläppsminskningmål motsvarande 1,85 miljarder ton koldioxidekvivalenter. De nya godkända projekten 2024 i GCF förväntas bidra till liknande utsläppsminskningar och klimatanpassning som bidrar till motståndskraft för 200 miljoner människor. I närområdet har svenskt stöd till fjärrvärmeprojekt i Ukraina bidragit till utsläppsminskningar i ett dussintal städer i Ukraina, bl.a. i samarbete med Nefco.

Sveriges stöd till Afrikanska utvecklingsbankens fond för de fattigaste länderna (ADF) har bidragit till att ta fram utvecklingsplaner som väntas ge 390 000 ton fröer till klimatomståndskraftiga grödor i Kamerun, Elfenbenskusten, Liberia, Sierra Leone och Zimbabwe. Denna typ av verksamhet utgör ett gott exempel på hur biståndet både kan bidra till klimatanpassning och samtidigt stärka försörjningsmöjligheter.

Klimatfinansiering från fler källor behövs. Med hjälp av bl.a. garantier har biståndet bidragit till mobilisering av privat kapital till miljö- och klimatarbete. Sammanlagt mobiliserade Sidas insatser 2024 ca 3 000 miljoner kronor i privat kapital till klimatåtgärder. Sida ingick under året ett avtal med Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) om en garanti i syfte att möjliggöra investeringar i Amazonasområdet i exempelvis skog, lantbruk och bioekonomi på mer än 450 miljoner US-dollar. Inom det multilaterala arbetet har GEF uppbådats privat kapital motsvarande 1–2 gånger varje krona fonden utbetalar. GCF:s privatsektorverksamhet mobiliserar 5 gånger det insatta offentliga kapitalet. Nordiska utvecklingsfonden (NDF) har bl.a. verkat för privatsektorfinansiering till klimatförsäkringar och annan klimatanpassning, av särskild vikt eftersom anpassningsarbetet över lag i världen har haft svårare att locka privat kapital än verksamhet för utsläppsminskningar.

Fortsatt metodutveckling behövs dock i att använda biståndet som hävstång för ytterligare klimatfinansiering, då verksamheten är både tids- och arbetskrävande. I vissa fall har avtal om garantiinsatser i slutändan inte kunnat ingås trots omfattande arbetsinsatser. Att utbyta erfarenheter med andra länder har därför varit värdefullt, exempelvis inom det nordisk-amerikanska kapitalmobiliseringssamarbetet Investment Mobilisation Collaboration Alliance (IMCA).

En grön omställning kräver ledarskap på olika nivåer. Genom Svenska institutets ledarskapsprogram har aktörer inom privat och offentlig sektor i ett antal låg- och medelinkomstländer deltagit i kapacitetsutvecklingsinsatser. Programmen har inriktats på områden där svenska företag har potential att bidra, exempelvis energi, transport och infrastruktur.

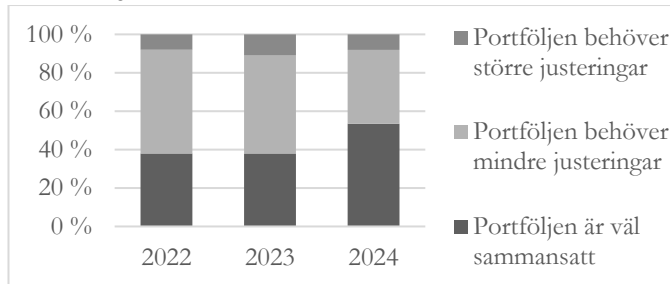
För att attrahera investeringar till en rättvis grön omställning stödjer Sverige, genom Sida, utvecklingen av nya marknader och affärsmodeller samt främjar innovation. Ett exempel är stöd till fonden Water and Energy for Food (WE4F) som hittills har mobiliserat kapital på över 2 miljarder kronor. Totalt har 172 innovatörer (könsuppdelad statistik saknas) i 42 länder i Asien, Mellanöstern och Afrika fått stöd av programmet. Detta har bidragit till att 17,6 miljarder liter vatten och 4,4 miljarder kWh sparats och att utsläppen har minskat med 2,5 miljoner ton koldioxid-ekvivalenter. Därtill har 13,7 miljoner ton mat producerats och över 5,5 miljoner småskaliga jordbrukare nåtts.

I slutändan kan det samlade klimatarbetets bärkraft bara säkras genom att alla länder fullföljer sin del. I ett effektivt klimatbistånd ingår att stärka länders egen förmåga att driva klimatomställningen. Under 2024 fortsatte Sida sitt finansiella stöd till Nationally

Determined Contributions Partnership (NDCP), som hjälper deltagande länder i att utveckla sina klimatomställningsplaner. Sverige stödde GCF:s kapacitetsutvecklingsprogram, som har bidragit till över 45 färdiga nationella anpassningsplaner och till 105 länders strategier för klimatanpassning.

Diagram 2.5 Utökat och effektiviserat klimatbistånd: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en positiv trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt har ökat från 38 till 53 procent sedan 2023. Andelen strategiportföljer som behöver mindre justeringar har samtidigt minskat från 51 till 38 procent sedan 2023. Sida bedömer att justeringar behövs för att bl.a. anpassa portföljerna till den utveckling som skett inom området, exempelvis genom att använda garantiinstrumentet för att begränsa utsläpp av växthusgaser.

2.5.7 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Jämställdhet är en frihetsfråga och ett svenskt kärnvärde. Svenskt bistånd på området syftar till att främja kvinnors och flickors möjlighet att fritt bestämma över sina liv och kroppar samt stärka kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt. På så sätt skapas förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Kvinnors och flickors frihet och egenmakt ifrågasätts

Det pågår en global tillbakagång inom jämställdhetsområdet där kvinnors och flickors frihet och egenmakt ifrågasätts. Internationellt finns ett växande motstånd mot jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och hbtqi-personers rättigheter. Motståndet tar sig olika uttryck beroende på sammanhang och drivs på av auktoritära krafter och religiös extremism. Kvinnor och flickor är oproportionerligt drabbade av konfliktrelaterat sexuellt våld. I fråga om kvinnors ekonomiska egenmakt globalt är endast 63 procent av kvinnor i åldrarna 25–54 aktiva på arbetsmarknaden jämfört med nära 92 procent av männen. Trots den övergripande negativa utvecklingen har framsteg gjorts, bl.a. minskade andelen flickor som utsattes för barnäktenskap mellan 2003 och 2023 från 24 procent till 19 procent.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2024

Det bilaterala biståndet till området stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt uppgick till 2,0 miljarder kronor, varav Sida förmedlade totalt 1,5 miljarder kronor. Störst andel av Sidas bistånd gick till stärkta förutsättningar för jämställdhet (35 procent), följt av sexuella och reproduktiva rättigheter (34 procent) och könsrelaterat våld (13 procent).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 0,9 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. FN:s befolkningsfond

(UNFPA) och UN Women. Sveriges var UNFPA:s tredje största bilaterala kärnstödsgivare med ett totalt stöd på 1 234 miljoner kronor 2024. Under 2024 var Sverige UN Women:s största bilaterala givare med ett totalt stöd på 437 miljoner kronor.

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till området social utveckling där jämställdhet utgör ett fokusområde. Europeiska kommissionen har jämställdhet som en genomgående prioritering.

Under 2024 har även tolv myndigheter påbörjat arbetet med genomförandet av Sveriges nya handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet 2024–2028.

Verksamhet och resultat – Sverige främjar motståndskraft i motvind och stärker kvinnors och flickors rätt att fritt bestämma över sina liv och kroppar

Svenskt bistånd stöttar verksamhet som motverkar könsrelaterat våld, skadliga normer och sedvänjor, främjar kvinnligt företagande liksom kvinnors och flickors tillgång till utbildning. Svenskt stöd till en regional insats mot könsstympning i Afrika bidrog till att ca 50 000 religiösa, lokala och traditionella ledare offentligt fördömde könsstympning som en skadlig sedvänja, vilket innebär en nära 60-procentig ökning av ledare som fördömde könsstympning sedan 2021. Detta visar på vikten av att arbeta med lokalt ledarskap och engagemang för att långsiktigt förändra normer som inskränker kvinnors och flickors frihet.

Ytterligare ett exempel på en framgångsrik insats med fokus på säkerhetssektorns roll är Polismyndighetens och FBA:s arbete i delstaten Puntland, Somalia. Svenskt stöd har bidragit till att funktionen Women's Situation Desks blivit en permanent funktion i den regionala polisiära verksamheten. Funktionen har bidragit till att öka den somaliska polisens kapacitet att hantera och motverka sexuellt och könsrelaterat våld. Att stärka lokala institutioner, inte minst inom säkerhetssektorn, är avgörande för att skydda och stödja kvinnor och flickor i utsatta situationer.

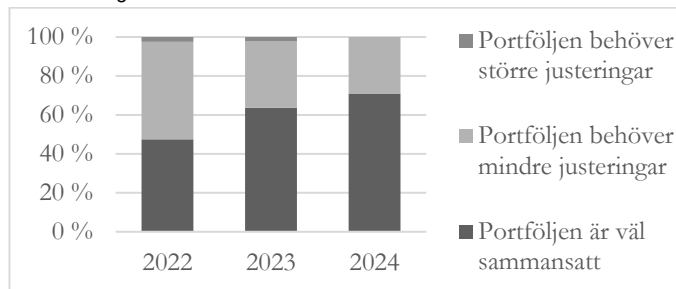
Sverige har genom sina bidrag och sitt partnerskap med UNFPA bidragit till att stärka kvinnors och flickors möjlighet att fritt bestämma över sina liv och kroppar. Globalt sett har UNFPA under 2023 avvärt 273 500 könsstympningar av flickor, samt förhindrat 9,5 miljoner osäkra aborter genom de preventivmedel som UNFPA förmedlar. UNFPA:s påverkansarbete bidrog även till antagandet av nationella lagstiftningar om kriminalisering av sexuellt och könsrelaterat våld och andra förebyggande åtgärder.

Ekonomisk egenmakt är en förutsättning för att kvinnor fritt ska kunna påverka både sitt eget liv och samhället i stort. Sverige stödjer bl.a. garantier för att underlätta för kvinnliga företagare att få tillgång till finansiellt kapital. En garantifunktion som Sida stödjer i Asien, Impact Investment Exchange (IIX), arbetar med fem finansiella institut med en total lånestorlek på motsvarande drygt 20 miljoner US-dollar. I genomsnitt bidrog garantin till att kvinnliga låntagare ökade sin årsinkomst med ca 20 procent. Världsbanken har med svenskt stöd under 2024 genomfört betydande insatser globalt för att förbättra kvinnors liv. Sverige var en av de största givarna till Women Entrepreneurs Finance Initiative (We-Fi), som stödjer kvinnliga entreprenörer i utvecklingsländer. Under 2024 hjälpte We-Fi över 100 000 kvinnliga företagare att få tillgång till kapital, vilket har lett till skapandet av tusentals nya arbetstillfällen och ökad ekonomisk självständighet. Dessa resultat visar på hur finansiell inkludering kan bryta strukturella hinder och ge kvinnor möjlighet att förbättra sina ekonomiska förutsättningar.

Sveriges stöd via Världsbanken har även bidragit till bankens arbete med att kartlägga hinder mot kvinnors ekonomiska egenmakt. Exempelvis har Världsbankens arbete bidragit till att Azerbajdzjan och Jordanien avskaffat lagliga hinder för kvinnors arbete i industriella och fysiskt krävande yrken, vilket ökat kvinnors tillgång till arbete inom transport-, energi- och tillverkningssektorn. Under 2024 har Sverige genom styrelsearbetet även bidragit till framtagandet av Världsbankens nya jämställdhetsstrategi.

Diagram 2.6 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en positiv trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt har ökat från 63 till 71 procent sedan 2023. Andelen strategiportföljer som behöver mindre justeringar har samtidigt minskat från 34 till 29 procent sedan 2023. Sida bedömer samtidigt att fler grupper i samhället kan nås. Genom att inkludera fler kategorier än kön synliggörs hur olika diskrimineringsgrunder ger olika förutsättningar och möjligheter för kvinnor och flickor att åtnjuta sina rättigheter.

2.5.8 Stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

Regeringen fokuserar på att utveckla biståndspolitiken på migrationsområdet för att motverka irreguljär migration och dess grundorsaker och risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering. Genom att motverka sårbarheter för värdsamhällen, migranter och flyktingar kan biståndsinsatser bidra till stärkta förutsättningar för förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Global otrygghet och väpnade konflikter driver fortsatt migration och tvångsfördrivning

Globala förändringar med förvärrade väpnade konflikter, ekonomisk tillbakagång, klimatförändringar, livsmedelskris samt försämringar inom demokrati och mänskliga rättigheter har lett till fortsatt irreguljär migration och ökad tvångsfördrivning. Av det totala antalet migranter som under 2024 stigit till 281 miljoner beräknas 43,7 miljoner vara flyktingar. Utöver detta uppskattas antalet internflyktingar till 72 miljoner. Enligt FN:s senaste mätning från 2024 är könsfördelningen av det totala antalet migranter fortsatt relativt jämn (48 procent kvinnor och 52 procent män). Data från Frontex visar samtidigt att antalet irreguljära gränspassager till EU minskade med 38 procent under 2024 och nådde den lägsta nivån sedan 2021. Minskningen beror huvudsakligen på en kraftig minskning i antalet inresor via den centrala Medelhavsrutten och den västra Balkanrutten, sannolikt efter regionala kapacitetsstärkande insatser och starkt gränskontroll.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2024

Det bilaterala biståndet till området stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken uppgick till 420 miljoner kronor, varav Sida förmedlade 350 miljoner kronor.

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 293 miljoner kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. FN:s migrationsorganisation (IOM) och FN:s flyktingorgan (UNHCR).

Sverige bidrog genom EU:s gemensamma bistånd till verksamhet som rör migration. Inom EU-samarbetet är det primära finansieringsinstrumentet NDICI/Global Europe. Av det totala anslaget på 79,5 miljarder euro under 2021–2027 ska preliminärt 10 procent användas till migrationsrelaterade aktiviteter. För perioden 2021–2023 var utfallet 15 procent.

Under 2024 beslutade regeringen om en ny tematisk strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom migration, återvändande och frivillig återvandring 2024–2028 (UD2024/14340) som omfattar totalt 3 miljarder kronor.

För att stärka Migrationsverkets utvecklingssamarbete med tredje länder, i syfte att genom kapacitetsstärkande insatser bidra till en säker, ordnad och reguljär migration, tilldelades myndigheten under 2024 ett anslag om 25 miljoner kronor.

Verksamhet och resultat – samordnad migrationsstrategi stärker kapacitet och samarbete för hållbart återvändande

Antagandet av migrationsstrategin 2024 var ett resultat av regeringens målsättning att säkerställa samstämmighet mellan politikområdena migration och utveckling. Därmed främjas långsiktighet, effektivitet och resultat i biståndspolitiken och genomslag för svenska intressen ökar, såväl globalt som bilateralt. För att omhänderta den globala migrationsstrategin och andra strategier med migrationsmål har Sida genomfört en intern omställning för att stärka sin kapacitet och kunskap inom migrationsfrågor. Genom att integrera migrationsperspektivet i utvecklingssamarbetet kan myndigheten agera mer effektivt och långsiktigt för att uppnå målen i regeringens migrationsstrategi.

För 2024 utnyttjades hela strategibeloppet inom den nyligen beslutade strategin för migration och utveckling om 50 miljoner kronor genom öronmärkt stöd till UNHCR för kapacitetsstärkande insatser i Senegal, Mauretanien och Mali. Stödet bidrar på lång sikt till att hantera migrationsrelaterade utmaningar längs den utsatta Atlanttruten mot Europa.

Migrationsverket har parallellt etablerat närvaro i flera länder och samarbete med lokala migrationsmyndigheter. Detta har stärkt myndighetens expertis inom utvecklingssamarbetet, vilket är en viktig komponent för att säkerställa ett effektivt långsiktigt stöd till partners och en god samordning med Sida. Denna närvaro och expertis är nödvändig för att skapa lokalt förankrade lösningar som bidrar till säkra och hållbara återvändandeprocesser.

Svenskt stöd via Internationella organisationen för migration (IOM) i Irak har bidragit till att öka tillgången till civil identitetsdokumentation och rättigheter för internflyktingar och återvändande. Stödet, som har genomförts inom den regionala strategin för Mellanöstern och Nordafrika, har stärkt förutsättningar för återvändande, återtagande samt frivillig återvandring i linje med strategins migrationsmål liksom med den globala migrationsstrategins målsättningar. Stödet till Irak visar på goda resultat för ett säkert och ordnat återvändande, inte minst för de 1,1 miljoner internflyktingarna (könsuppdelad statistik saknas) i landet.

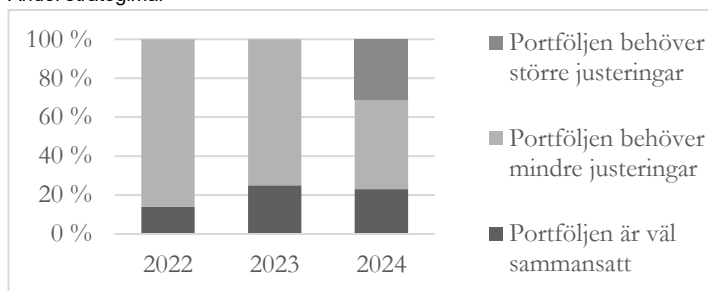
Under 2024 arbetade Sida bl.a. med uppföljning av situationen för flyktingar i Turkiet ur ett biståndsperspektiv, särskilt med avseende på EU:s stöd till utsatta grupper, skydd för flyktingar och migranter samt hållbara lösningar för återvändande och social integration. Sida samverkade även med Migrationsverket och stöttade under 2024 deltagande från Migrationsverkets experter i utbildningsinsatser för den turkiska migrationsmyndigheten.

Sidas portfölj för migrationsrelaterad verksamhet inom den regionala strategin för utvecklingssamarbete med Afrika har bestått av sex partnerskap som stödjer verksamhet som rör afrikansk arbetskraftsmigration, fri rörlighet, stöd genom IOM till utsatta migranter längs Afrikas östra migrationsrutt, stärkt flyktinghantering i Östafrika, förbättrad tillgång till migrationsstatistik av god kvalitet med stöd av SCB och remitteringar för utveckling genom FN:s kapitalutvecklingsfond UNCDF. Sverige har även bidragit till EU-samordningen av stödet för den regionala utvecklingsplanen med stöd från NDICI samt i utvecklingen av EU:s Global Gateway i regionen.

Sida bidrog genom IOM under 2024 med humanitär och livräddande hjälp längs den östra migrationsrutten. Över 8 500 irreguljära migranter (könsuppdelad statistik saknas) och återvändande i Djibouti och Etiopien fick livräddande hjälp i form av mat, vatten, skydd, icke-matvaror, medicinsk hjälp, rådgivning och vidare transport till ursprungssamhällena.

Diagram 2.7 Stärkta synergier mellan bistands- och migrationspolitiken: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en negativ trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt har minskat från 25 till 23 procent. Andelen strategiportföljer som behöver större justeringar har samtidigt ökat från 0 till 31 procent sedan 2023. Behoven för större justeringar återfinns, enligt Sida, i de strategier där nya strategimål tillkommit under 2024 och där det tematiska området i vissa fall är nytt. Sida eftersträvar därtill ökade synergier i samarbetet mellan landnivå, regionalt och globalt.

2.5.9 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd räcker inte för att minska humanitära behov i utdragna eller cykliska kriser. Regeringen betonar det humanitära stödets kärnmandat med uppmaning till engagemang från andra aktörer för att säkerställa långsiktighet i insatserna. Genom att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet har det humanitära biståndet bidragit till målet om förbättrade levnadsvillkor för människor i fattigdom och förtryck.

Allvarliga utmaningar för det humanitära systemet: ökade behov men minskad internationell finansiering

Det humanitära systemet står inför allvarliga utmaningar med ökade humanitära behov och minskad finansiering globalt till den humanitära responsen. I slutet av 2024 rapporterade FN:s kontor för humanitärt bistånd (OCHA) att 305 miljoner människor behöver humanitär hjälp, vilket motsvarar en tredubbling sedan 2014. Civila drabbas i allt högre utsträckning av krig och konflikt och allt fler människor tvingas på flykt. Kvinnor och barn, särskilt flickor, men även personer som tillhör grupper som är särskilt utsatta, påverkas oproportionerligt av krig och konflikt. Brist på respekt för internationell humanitär rätt i kombination med förödande effekter av klimatförändringar gör att de humanitära behoven ökar i allt snabbare takt, inte minst hunger- och svältkriser. Minskat utvecklingsbistånd har satt ytterligare press på humanitära partner.

Medelsfördelning, aktörer och särskilda prioriteringar under 2024

Under 2024 uppgick det totala svenska humanitära stödet till 9,6 miljarder kronor och utgjorde ungefär 17 procent av Sveriges bistånd. Det humanitära biståndet är behovsbaserat och utgår från de humanitära principerna om opartiskhet, neutralitet, oberoende och humanitet samt internationell humanitär rätt.

Det bilaterala biståndet uppgick till 6,1 miljarder kronor, varav Sida förmedlade 4,9 miljarder kronor. Störst andel av Sidas bistånd gick till livräddande insatser och skydd för krisdrabbade människor (77 procent), följt av ökad kapacitet och effektivitet i det humanitära systemet (23 procent).

Det multilaterala biståndet genom kärnstöd uppgick uppskattningsvis till 3,3 miljarder kronor. Viktiga multilaterala aktörer på området är bl.a. OCHA, FN:s livsmedelsprogram (WFP), FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) och Internationella rödakorskommittén (ICRC).

Sverige bidrog även genom EU:s gemensamma bistånd till det humanitära arbetet. Detta stöd kanaliserades genom internationella organisationer som FN, Röda Korset och ickestatliga organisationer, inkl. europeiska civilsamhällesorganisationer för att säkerställa effektiv och rättvis hjälp till de mest utsatta.

Verksamhet och resultat – det humanitära tillträdet avgörande

Trots den negativa utvecklingstrenden 2024 har det svenska humanitära stödet nått ut, inkl. till de mest svårtillgängliga områdena. Samarbetet med lokala aktörer har ökat, i linje med regeringens prioriteringar om ett humanitärt bistånd som fördelas snabbt, träffsäkert och mer effektivt. Sveriges höga nivåer av humanitärt bistånd, inte minst i världens mest underfinansierade humanitära kriser som i Kamerun, Tchad och Venezuela, har bidragit till att rädda liv och att minska lindandet. För att öka det humanitära samfundets kapacitet att snabbt svara upp mot behov har flera civilsamhällesorganisationer tillgång till flexibla medel genom Sidas akuta snabbresponsmekanism. Sida har godkänt 79 sådana snabbinsatser fördelade över 28 länder under 2024.

Sidas strategiska partners arbetar kontinuerligt med att förhandla fram humanitärt tillträde, samverkar med lokala aktörer och vidtar andra nödvändiga åtgärder för att nå ut med bistånd till krisdrabbade människor. En lärdom har varit vikten av att stärka respekten och förståelsen för humanitärt tillträde, särskilt i länder där det humanitära systemet är pressat. Genom upprättande av mobila hälso- och skyddstjänster till tvångsfördrivna befolkningsgrupper nåddes exempelvis 26 572 personer (8 730 män och 17 842 kvinnor) i en enskild konfliktkontext med hjälp av allt från akut sjukvård,

kontantbaserat stöd till hur man skyddar sig från sexuellt våld. Resultatet visar på nytänkande och innovation i biståndet, vikten av samarbete med lokala organisationer och lokal förankring där Sverige bidragit till att rädda liv och lindra nöd.

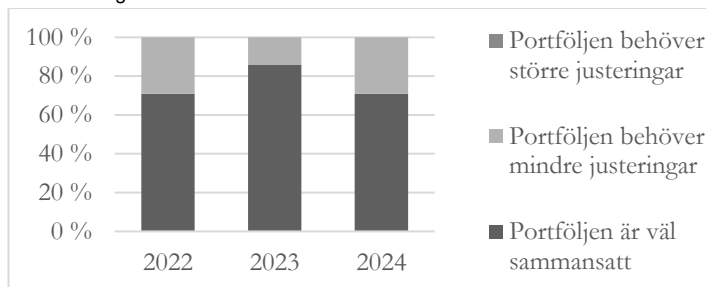
För att öka effektiviteten riktade regeringen också särskilda insatser, bl.a. för tryggad livsmedelsförsörjning, akut sjuk- och mödravård och tak över huvudet genom mjuk öronmärkning bl.a. till FN-organen WFP, UNHCR, Unicef och UNFPA, samt till Internationella Rödakorskommittén ICRC. EU tillhandahöll över 3 000 elgeneratorer till Ukraina för att stödja energiförsörjningen, särskilt under vintermånaderna, som en del av sitt humanitära bistånd.

I flera kriser utgör skalan och intensiteten i det våld som riktas mot civila en del av krigsföringen, klara övergrepp mot internationell rätt, och är en källa till mänskligt lidande och ökade humanitära behov. I flera konfliktsituationer sker dessutom regelbundna attacker mot hälsokliniker, mödravård och sjukhus, skolor och annan infrastruktur. Trots detta nådde Sveriges partners fram och minskade risken för våld, hot och övergrepp genom att integrera skydd-, risk-, och säkerhetsaspekter i alla livräddande insatser. I Sudan visade Norska flyktingrådet (NRC) och UNHCR upp goda exempel, kopplat till kontantstöd och landrättigheter. Svenskstödda insatser genom FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) i Niger gjorde det möjligt för sårbara grupper att hantera spannmåls- och foderbristen samt stärka sina självförsörjningsmöjligheter för mat. Resultaten visar på Sverige som en principfast humanitär givare och hur Sverige leder arbetet i att integrera skyddsfrågor, oaktat sektor.

Påverkansarbetet för att bredda givarbasen och effektivisera det humanitära systemet stärktes under 2024. Det skedde bl.a. genom svenskt värdskap för rundabordssamtal mellan givare, FN och NGO:er samt genom att Sverige förhandlade fram den humanitära omnibusresolutionen, som antogs i generalförsamlingen och uppmanar alla medlemsstater att upprätta ett humanitärt finanseringsmål.

Diagram 2.8 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd: Sidas portföljsammansättning

Andel strategimål

Källa: Sida.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning visar en negativ trend där andelen av strategiportföljerna som bedöms vara väl sammansatt har minskat från 86 till 71 procent sedan 2023. Andelen strategiportföljer som behöver mindre justeringar har samtidigt ökat från 14 till 29 procent sedan 2023. Sida bedömer att justeringar behövs vad gäller målen om ökad effektivitet i det humanitära systemet och om det humanitära systemets kapacitet att säkra tillträde i kris- och konfliktpåverkade kontexter.

2.5.10 Reformering av regeringens styrning av internationellt bistånd

Regeringen har sedan 2023 genomfört en omfattande reformering av biståndet. Ökade synergier mellan biståndet och andra politikområden är en viktig del. Omvärldsläget med oändliga behov, men ändliga resurser, gör det än viktigare att prioritera och effektivisera biståndet. Reformagendan är styrande för det fortsatta arbetet. Under 2024 har regeringen genomfört ett antal större förändringar i syfte att säkerställa att verksamhet som finansieras av biståndsmedel genomförs av reformagendans krav på effektivitet, långsiktighet och transparens.

Biståndet har stegvis blivit en alltmer integrerad del av den samlade svenska utrikespolitiken. Biståndsmyndigheter som genomför utvecklingssamarbetet har i ökande utsträckning fått del av relevant information om utrikes- och säkerhetspolitiska prioriteringar och överväganden för att bättre kunna anpassa verksamheten. Under året tog EBA fram en baslinjestudie (2024:08) för att framöver kunna följa och utvärdera reformagendans genomförande.

Stärkta synergier mellan bistånd, handel och främjande

Genom att ta tillvara synergier mellan bistånd, handel och främjande kan biståndet bli mer effektivt, fungera som en hävstång, och bättre mobilisera andra aktörers, inkl. den privata sektorns, engagemang och resurser för hållbar utveckling. Därmed kan även svenska företags lösningar och kompetenser, som efterfrågas i partnerländer, bättre tas tillvara i utvecklingssamarbetet.

Regeringen satsade 2024 särskilt på att stärka synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken. Ett tillfälligt sekretariat inrättades under 2024 på Utrikesdepartementet för att främja dessa synergier, och stärka samverkan inom Team Sweden, som bl.a. inkluderar Business Sweden, Swedfund, Exportkreditnämnden, Svensk exportkredit, Sida, Svenska institutet och Kommerskollegium, samt med den bredare svenska resursbasen. Detta har exempelvis bidragit till att öka konkret samarbete mellan myndigheter, och utarbeta nya arbetsmetoder och instrument, vilket har resulterat i flera gemensamma projekt i partnerländer, t.ex. i Tanzania. Sverige har också bidragit till EU:s konnektivitetsstrategi Global Gateway för att mobilisera privat kapital till hållbara och strategiska investeringar i partnerländer. Sverige har presenterat flera potentiella flaggskeppsprojekt inom prioriterade sektorer.

Regeringen stärkte under 2024 Sveriges samlade insats inom Team Sweden för att arbeta mot biståndets mål. Swedfunds projektaccelerator, som genomför förstudier för hållbara infrastrukturprojekt, tilldelades 240 miljoner kronor (en ökning med 70 miljoner kronor) och Business Sweden tilldelades biståndsmedel för första gången om 62 miljoner kronor, varav 10 miljoner kronor var öronmärkta för Global Gateway. Svenska institutet tilldelades 321 miljoner kronor i biståndsmedel (en ökning med 80 miljoner kronor) och Kommerskollegium tilldelades 45 miljoner kronor (en ökning om 10 miljoner kronor).

Genom ökade resurser till projektacceleratorn kunde Swedfund under 2024 initiera 41 nya insatser inom kritisk infrastruktur, inkl. 15 projekt i Ukraina och tre i Moldavien. Projektacceleratorn spelar en viktig roll i att förbereda hållbara projekt som stärker investeringsmöjligheterna för privata aktörer och fungerar som en viktig brygga mellan svenska företag och affärer i utvecklingsländer.

Under 2024 har Business Sweden stärkt sin närvaro i låg- och medelinkomstländer, inkl. fattat ett beslut om ett nytt handelskontor i Västafrika, och vidareutvecklat regionala hållbarhetscentra i Bangkok, Bogota, Delhi, Manilla samt Nairobi, vilket

skapat bättre förutsättningar för Team Sweden och svenskt näringsliv att gemensamt bidra till biståndets mål.

Hållbar ekonomisk utveckling motverkas av bristande rättssäkerhet, omfattande korruption och bristande finansiering. Regeringen har tillsammans med Team Sweden vidareutvecklat olika metoder för att kombinera instrument och skapa förutsättningar för svenska företag att bidra till utvecklingsresultat. Ett exempel är Kenya, där Sida, FN:s organisation för industriell utveckling (UNIDO) och Energimyndigheten gemensamt har etablerat en ny plattform som underlättar för lokala företag att få tillgång till högkvalitativ teknologi och finansiering för energieffektivisering. Detta kombineras med arbete för att stärka mänskliga rättigheter i värdekedjan. Projektet syftar till att minska koldioxidutsläppen samt förbättra den lokala industrins konkurrenskraft och förutsättningarna för handel och investeringar i landet.

Effektivare styrning av biståndet

I syfte att uppnå en tydligare styrning med bl.a. färre styrdokument och färre mål genomför regeringen en effektivisering av styrningen av det internationella biståndet. Under 2024 fattade regeringen beslut om Uppdrag om genomförande och uppföljning av landstrategier och andra strategier inom biståndet (UD2024/17865) för att öka transparensen, främja kvaliteten och stärka effektiviteten i det svenska strategistyrda biståndet. Strategierna är, tillsammans med förordningar och regleringsbrev, grundläggande verktyg för regeringens styrning av svenskt bistånd.

Regeringen intensifierade arbetet för att minska antalet styrsignaler i strategierna. Reformagendans mål att minska antalet länder där Sverige bedriver bilateralt utvecklingssamarbete till högst 30 uppnåddes exempelvis under 2024. Ett nytt format för strategier togs fram, för att främja kortare och mer fokuserade strategier, med bl.a. färre och mindre överlappande mål samt färre prioriteringar.

Regeringen har avslutat utvecklingsbiståndet till några länder där samsyn med respektive regering har saknats. Det rör länder som exempelvis inte tillräckligt tydligt tagit avstånd från terrorism, odemokratiska länder, länder med otillräckliga ansträngningar för att förhindra korruption eller att landet har motarbetat en regelbaserad världsordning. Med några andra länder har det bilaterala utvecklingsbiståndet avslutats för att relationen i stället ska kunna vidareutvecklas med handel, politisk dialog och andra samarbeten.

Ny modell för stöd till civila samhället

Civilsamhällesorganisationer är viktiga partner i genomförandet av det svenska internationella biståndet. Regeringen har under 2024 beslutat om en ny biståndsstrategi för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället 2025–2029 (UD2024/12355) med en tillhörande ny genomförandemodell som Sida ska tillämpa i genomförandet.

Modellen innebär en omfattande reform av samarbetet med det civila samhället och bidrar till att transparens, insyn och effektivitet stärks samtidigt som antalet transaktions- och avtalsled minskar. Genom den nya modellen får fler civilsamhällesorganisationer möjlighet att ingå direktavtal med Sida, som är ansvarig myndighet, samtidigt som svenska organisationers mervärde som partner värnas.

Transparensen i biståndet främjas

Under 2024 gav regeringen Sida ytterligare ett uppdrag om att öka transparensen i det svenska biståndet. Syftet är att säkerställa att medborgarna får ökad insyn i hur de

gemensamma skattemedlen används, inkl. för att möjliggöra extern utvärdering och stärkt ansvarsutkrävande. Uppdraget innefattar att vidareutveckla den digitala informationsplattformen OpenAid. Målet är att öka plattformens användarvänlighet och sökbarhet samt att integrera Sidas databas för stöd till det civila samhället för att ge en mer heltäckande bild av vart biståndet går och vilka resultat som uppnås. Relevant data och dokument ska också rapporteras till International Aid Transparency Initiative (IATI), och Sidas partners ska systematiskt publicera information i enlighet med IATI:s internationella standard. Vidare ska Sida stärka myndighetens processer och rutiner för att förhindra och förebygga jäv och korruption i biståndsförmedlingen. Sida har tagit fram en åtgärdsplan för att genomföra uppdraget.

Ny strategi för det multilaterala utvecklingssamarbetet

En regelbaserad världsordning och effektivt multilateralt samarbete är både ett svenskt kärnintresse och nödvändigt för att möta globala utmaningar. De multilaterala organisationerna utgör pelare för den regelbaserade världsordningen, verktyg för genomförande av bistånd, plattformar för påverkan och dialog samt resurspooler för kunskap och evidens. Under 2024 beslutade regeringen om en ny strategi som styr det bistånd som kanaliseras genom multilaterala organisationer, inkl. FN, utvecklingsbankerna och de tematiska fonderna: Strategi för multilateralt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd – Effektivitet, ansvarsutkrävande och resultat (UD2024/17361). Strategin konsoliderar styrningen av biståndet genom multilaterala organisationer genom att ange övergripande mål, principer och prioriteringar för Sveriges multilaterala bistånd, samt ange horisontella svenska prioriteringar i förhållande till de multilaterala organisationerna. Strategin lägger grunden för ett effektivt, långsiktigt och transparent multilateralt bistånd samt ett koherent och strategiskt svenskt agerande och därmed ökat genomslag för regeringens prioriteringar. Strategin gäller tills vidare. En översyn av strategin ska göras senast 31 december 2027.

2.6 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Sveriges internationella bistånd genomförs i en förändrad och oroande global kontext, med bl.a. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, utmanade globala maktförhållanden och förändringar i den globala biståndssarkitekturen. Utvecklingen har lett till nya prövningar för biståndet. Regeringen bedömer den inledda moderniseringen av det svenska biståndet, genom reformagendan, som helt central och fortsatt relevant för att möta dessa och kommande utmaningar.

Regeringen bedömer att biståndsverksamheten har blivit mer ändamålsenlig och i huvudsak genomförts på ett tillfredsställande sätt. Samtidigt anser regeringen att måluppfyllelsen bör kunna öka ytterligare med en fortsatt reformerad inriktning.

Genom att ha stärkt styrningen för att främja synergier mellan utvecklingssamarbete, och andra politikområden bedömer regeringen att nya och nödvändiga partnerskap och innovativa arbetssätt har skapats. För att effektivare bidra till utgiftsområdets mål bedömer regeringen att biståndet framgent i högre grad bör verka katalytiskt, främja fattiga länders egen ekonomiska och demokratiska utveckling och mobilisera ytterligare resurser. Regeringen bedömer att det krävs ytterligare arbete för att öka biståndets effektivitet, flexibilitet och transparens.

2.6.1 Regeringen anser att genomförandet av utvecklingssamarbetet i huvudsak varit tillfredsställande

Genom regeringens omfattande reformer av biståndet har förutsättningarna stärkts för att kunna uppnå hållbara resultat, trots svåra utmaningar och en förändrad global kontext. Regeringen bedömer att Sveriges internationella bistånd under 2024 har bidragit till det övergripande målet att skapa förutsättningar för förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Denna bedömning görs med utgångspunkt i de målsättningar och prioriteringar som styrde verksamheten vid ingången av 2024. Samtidigt visar resultaten att det finns behov av att fortsätta omställningen av biståndet i syfte att säkerställa en effektiv och transparent resursanvändning och att anpassa biståndet till de snabbt föränderliga globala förutsättningarna och därmed öka måluppfyllelsen.

Ukraina är fortsatt Sveriges enskilt största biståndsmottagarland. Regeringen bedömer att stödet har bidragit till att Ukraina, trots fortgående ryska attacker, intensifierat sitt reformarbete för EU-närmande samt lyckats upprätthålla ekonomisk stabilitet och förmåga att tillhandahålla livsviktiga samhällstjänster. Regeringens bedömning är vidare att ett uthålligt och starkt stöd till Ukraina är en förutsättning för att säkerställa att relationerna mellan europeiska stater bygger på respekt för folkrätten och för att upprätthålla Europas säkerhet. Genom att stärka Ukraina försvarar vi de grundläggande principerna för internationell rätt och investerar i europeisk och transatlantisk säkerhet. Svenskt stöd gör skillnad trots att Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina medför en fortsatt negativ utvecklingstrend.

Men enbart biståndsmedel kommer aldrig vara tillräckligt. Flera svenska myndigheter har givits biståndsfinansierade uppdrag som stärkt Ukrainas EU-närmande och exportmöjligheter för ukrainska företag. Regeringen bedömer att det är centralt att fortsatt verka för att möjliggöra privata satsningar i Ukraina, i synnerhet från svenskt näringsliv.

Det långsiktiga reformsamarbetet i Ukraina och andra länder i närområdet som drabbas av Rysslands anfallskrig är fortsatt prioriterat, och har bidragit starkt till Ukrainas och Moldaviens framsteg i EU-anslutningsprocessen. Även Armenien tar viktiga steg för att närma sig EU. Genom att bidra till Ukrainas, Moldaviens och Armeniens EU-närmande bedömer regeringen att Sverige uppnår viktiga bistånds-, utrikes- och säkerhetspolitiska målsättningar såsom ökat välstånd och frihet i regionen, stärkta bilaterala relationer samt stärkt motståndskraft mot Rysslands militära hot, påverkansförsök och destabilisering.

Jobbskapande bidrar till ekonomisk utveckling och förblir en prioritet för regeringen. Regeringen bedömer att svenskt bistånd har bidragit till att förbättra försörjningsmöjligheter i partnerländer genom att öka tillgången till marknader, stötta företagande och entreprenörskap samt stärka lokalt näringsliv.

Regeringen bedömer att svenska biståndsinsatser har bidragit till att främja en fri och regelbaserad världshandel med färre handelshinder. Behovet av nya lösningar för att bidra till en hållbar utveckling är fortsatt stort, i synnerhet mot bakgrund av globala kriser och geopolitisk turbulens. Verksamhet för att främja inhemsk resursmobilisering har varit ändamålsenlig och främjat kapaciteter inom skatteadministration, förhindra skatteflykt samt internationell policy för bl.a. skattetransparens och finansiellt informationsutbyte.

Svenskt bistånd till utbildning har bidragit till måluppfyllelsen och är av stor vikt för att minska fattigdom. Regeringen bedömer att det är fortsatt viktigt att stödja en ökad tillgång till grundläggande utbildning och yrkesutbildning, särskilt för kvinnor och flickor, för att förbättra anställningsbarhet och egenförsörjning.

Under ett år av ihållande konflikter och smittoutbrott såsom mpox, mässling och kolera har Sverige bidragit till livräddande och förebyggande insatser, kapacitetsutveckling och stärkt skydd mot hälsohot, t.ex. genom ansvarsfull användning av antibiotika, tillgång till vatten och sanitet (WASH) och ökad vaccinationstäckning. Regeringen bedömer därmed att svenskt hälsobistånd effektivt har bidragit till människors liv och hälsa.

Svenska insatser inom sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) har bidragit till att motverka konsekvenserna av det växande globala motståndet mot SRHR. Det svenska biståndet har bidragit till att rädda liv genom att öka kvinnors och flickors tillgång till säker vård, kunskap och institutionellt skydd. Regeringen bedömer att svenskt stöd har bidragit till att förbättra kvinnors och flickors möjligheter att bestämma över sina liv och sina kroppar.

Regeringen ser med oro på den demokratiska tillbakagången i världen som förstärktes under 2024. Den tilltagande autokratiseringen innebär ett hot mot mänskliga fri- och rättigheter och får konsekvenser för civilsamhället, människorättsförsvare och fria och oberoende medier. Regeringen bedömer att de insatser som gjorts, bl.a. för att stötta människorätts- och demokratiförsvare, stärka förutsättningarna för fria val och för ett stärkt partiväsande samt oberoende journalistik, är värdefulla och av stor vikt för att motverka den negativa utvecklingen.

De globala följderna av klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och föroreningar blir allt allvarigare. Regeringen bedömer att klimatbiståndet har bidragit till ökad motståndskraft och anpassningsförmåga mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer samt till minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.

Regeringen ser jämställdhet som en frihetsfråga och ett svenskt kärnvärde. Kvinnors och flickors frihet och egenmakt är både ett mål i sig och ett medel för att uppnå andra utvecklingsmål. Motstånd mot SRHR och hbtqi-personers rättigheter ökar. Regeringen bedömer trots detta att svenskt bistånd har stärkt kvinnors och flickors rättigheter genom riktade insatser som motverkar sexuellt och könsrelaterat våld samt främjar kvinnors ekonomiska egenmakt och rätten att bestämma över sina liv och kroppar.

Regeringen bedömer att svenskt bistånd bidragit till att främja internationella samarbeten för en ansvarsfull migration och motverkat grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Samtidigt krävs fortsatt arbete för att ytterligare stärka synergier mellan migrations- och biståndspolitikerna och i ökad grad bidra till effektiva åtgärder för att motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Det är även av vikt att säkerställa synergier mellan biståndsstrategier och projekt på bistånds- och migrationsområdet samt att dessa kompletterar varandra för en effektiv resursanvändning.

Regeringen konstaterar att det humanitära systemet står inför allvarliga utmaningar med ökade humanitära behov och globalt minskad finansiering till den humanitära responsen. Bristen på respekt för internationell humanitär rätt och humanitärt tillträde har drivit upp kostnaderna för humanitära insatser. Regeringens prioritering av principfast humanitärt bistånd, liksom ökat fokus på utvecklingsinsatser som långsiktigt syftar till att minska humanitära behov och pressen på det humanitära systemet har bidragit till att rädda liv, lindra nöd och skydda investeringar, inkl. i svårtillgängliga områden. Regeringen bedömer att Sverige genom sitt storskaliga

humanitära bistånd har bidragit till en mer effektiv humanitär respons i flera omfattande humanitära kriser.

Den bredare satsningen på att stärka synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken har möjliggjort innovativa projekt som stärker förutsättningar för ökade investeringar och hållbar tillväxt. Genom att anpassa styrning och resurssättning har samverkan mellan berörda aktörer inom Team Sweden förbättrats, vilket regeringen bedömer bidragit till ett mer effektivt svenskt bistånd och en mer sammanhållen svensk politik i våra partnerländer.

2.6.2 Måluppfyllelsen bedöms fortsatt kunna öka med en reformerad biståndspolitik inriktning

Genom avstamp i reformagendan har svenskt genomslag ökat i förhållande till både det multilaterala biståndet och till EU-biståndet. Reformagendan har legat till grund för vidareutvecklad styrning av berörda myndigheter som genomför biståndet, främst Sida och FBA, samt Swedfunds verksamhetsinriktning. Regeringens bedömning är att verksamheterna delvis har bidragit till att uppnå det riksdagsbundna målet och att måluppfyllelsen behöver ökas samt att det krävs fortsatta insatser för att öka biståndets relevans, effektivitet, flexibilitet och transparens. I det följande redogörs för hur några centrala genomförande aktörer inom biståndet har bidragit till biståndets resultat.

Regeringen bedömer att den verksamhet som Sida har genomfört i ökad grad har bidragit till att uppnå det riksdagsbundna målet. Genomförandet av geografiska och tematiska strategier har i ökande grad skett i samklang med utrikespolitiska prioriteringar. Myndigheten har visat på en ambition att ställa om i enlighet med reformagendans inriktning, något som dock inte har fått fullt genomslag på alla områden. Fokus på katalytisk finansiering, och på Ukraina och närområdet, har dock stärkts successivt under året. Verksamheten bedöms därmed i huvudsak ha genomförts på ett adekvat sätt.

Folke Bernadotteakademin (FBA) bedöms ha bidragit till stärkt motståndskraft och förbättrade förutsättningar för hållbar fred i konfliktdrabbade länder. Regeringen bedömer att myndigheten genom ett flexibelt arbetssätt har möjliggjort en snabb omställning till ett större fokus på EU:s närområde, inkl. Ukraina och Moldavien.

Regeringen bedömer att Swedfund har bidragit till att skapa arbetstillfällen, stärka kvinnors ekonomiska egenmakt och främja grön omställning genom investeringar i hållbara företag i låg- och medelinkomstländer. Swedfunds förstudieverksamhet, bl.a. i Ukraina och Moldavien, bidrar till att utveckla projekt inom samhällskritisk infrastruktur, såsom vattenförsörjning, avloppsrening och sjukvård.

Svenska institutets arbete bedöms ha stärkt kapacitet i partnerländer, särskilt i Ukraina och närområdet, samt främjat synergier mellan bistånd, främjande och handel. Nordiska Afrikainstitutets (NAI) forskning och samarbete med nordiska utrikesförvaltningar bedöms ha bidragit till en mer evidensbaserad bild av Afrikas globala roll. Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) har genomfört utvärderingar och analyser av både bilateralt och multilateralt bistånd i enlighet med sitt uppdrag. Verksamheten har haft relevans för styrning och lärande.

Regeringen bedömer att Sverige har bidragit till att stärka EU som bistånds- och utrikespolitisk aktör och haft stort inflytande över EU:s biståndspolitik prioriteringar, både genom arbetet i rådet och genom medverkan i EU:s gemensamma Team Europa-initiativ för insatser i partnerländer. EU:s bistånd har bidragit till svenska prioriteringar, inkl. att mobilisera stöd till Ukraina och till humanitär

verksamhet. Ett aktivt samarbete med Europeiska kommissionen för att främja synergier mellan handel och hållbar utveckling i partnerländer inom ramen för EU:s konnektivitetsstrategi Global Gateway har varit en viktig del.

Regeringens bedömning är svenskt stöd till att utvecklingsbankerna, såsom Världsbanken, Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB), Afrikanska utvecklingsbanken, FN:s fond för jordbruksutveckling (IFAD) och Asiatiska utvecklingsbanken, inkl. fonderna för de fattigaste medlemmarna i bankerna, har bidragit till resultat inom fattigdomsbekämpning, inkl. inom förbättrad ekonomisk förvaltning, hälsa, utbildning, privatsektorutveckling, miljö och klimat.

Regeringen bedömer att svenskt stöd har spelat en viktig roll för FN:s arbete på landnivå, inkl. i Ukraina och i Mellanöstern. Svenskt stöd till FN har bidragit till att främja och försvara normer och värderingar såsom jämställdhet, demokrati och mänskliga fri- och rättigheter samt formulera och upprätthålla internationella överenskommelser och standards, inkl. på miljö- och klimatområdet.

Stödet till och genom multilaterala organisationer har varit betydelsefullt för resultat på samtliga tematiska områden och har samtidigt skapat förutsättningar att driva svenska prioriteringar globalt. Regeringen ser dock fortsatt förbättringspotential vad gäller kostnadsbesparingar, effektiviseringar av verksamheten och samordning inom det multilaterala systemet för maximal effekt av begränsade finansiella resurser. Regeringen har axlat det ansvar som följer av att vara en stor bidragsgivare och har höjt kraven på organisationerna gällande resultat, effektivitet, uppföljning och kontroll.

Regeringen bedömer sammantaget att de steg som har tagits i genomförandet av reformagendan har bidragit till att effektivisera och modernisera bistandsverksamheten. Genom de beslut som fattats under 2024 har regeringen förtydligat och effektiviserat styrningen av svenska myndigheter som genomför bistånd, och givit en tydligare riktning för svenskt agerande i EU och i multilaterala sammanhang. Samtidigt bedömer regeringen att ett fortsatt genomförande av reformagendan är en central förutsättning för att öka biståndets relevans och effektivitet samt måluppfyllelsen för det riksdagsbundna målet. Regeringen bedömer vidare att en viktig utgångspunkt för det fortsatta reformarbetet är ökad flexibilitet, som syftar till att möjliggöra snabb omprioritering av biståndet vid kriser och förändrade globala förhållanden. Vidare bedömer regeringen att ökad transparens, dvs. att information om biståndets användning och resultat görs mer tillgänglig, är av central betydelse för att stärka förtroendet för biståndet.

2.7 Politikens inriktning

Globala utmaningar i en ny tid

Den globala utvecklingen präglas av geopolitisk turbulens. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina fortsätter att destabilisera Sveriges närområde och öka humanitära- och utvecklingsbehov i såväl Ukraina som i omvärlden. Krig och konflikter både i och utanför vårt närområde påverkar såväl humanitära- som utvecklingsbehov i världen och skapar grogrund för kriminalitet, extremism och irreguljär migration. Den demokratiska utvecklingen går bakåt och mänskliga rättigheter inskränks på många platser i världen. Vidare inskränks utrymmet för civilsamhället att verka. Inte minst har motståndet mot jämställdhet och flickors och kvinnors fri- och rättigheter ökat i många länder. Klimatförändringarna förvärrar fattigdom och otrygg livsmedelsförsörjning. Samtidigt som behoven ökar, inte minst i Afrika söder om Sahara, med ökande fattigdom, utdragna kriser, konflikter och klimatförändringar står världen inför en ny biståndspolitisk verklighet med krympande

biståndsbudgetar globalt. Sveriges roll som biståndsgivare och de svenska värderingar och prioriteringar som styr vårt bistånd är därför viktigare än någonsin. De målsättningar som presenteras i reformagendan Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726) utgör grunden för regeringens biståndspolitiska inriktning.

Att stödja Ukraina är Sveriges främsta utrikespolitiska prioritet. Biståndsstrategin för Ukraina är den enskilt största landstrategin någonsin. De humanitära, politiska och ekonomiska följderna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina innebär att Sveriges stöd till Ukraina behöver vara flexibelt, långsiktigt och hållbart. Detsamma gäller andra länder i närområdet som också befinner sig i en utsatt situation. Det är i Sveriges och Europas intresse att fortsätta att stödja Ukraina så länge som det krävs.

Det geopolitiska läget gör att många länder tvingas göra stora omprioriteringar i sina budgetar. Det globala biståndet ser ut att minska betydligt kommande år. Även Sverige behöver fortsätta se över hur biståndet används så effektivt som möjligt för att hantera globala utmaningar och möta prioriteringarna i reformagenda för svenskt bistånd: Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726).

Prioriteringar för utvecklingssamarbetet

Biståndet är ett av de viktigaste utrikespolitiska verktygen för att möta de komplexa utmaningar som vi och världen står inför samt driva och värna svenska intressen. I en värld som snabbt förändras så måste biståndet utvecklas och moderniseras. Ett utökat fokus på vårt närområde krävs på grund av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Tillsammans med våra partners, särskilt EU, Norden och de baltiska länderna, kommer regeringen att arbeta integrerat mellan policyområden för att främja stabilitet och säkerhet i vårt närområde.

Svenskt bistånd är fortsatt generöst med en biståndsbudget för 2026–2028 om 53 miljarder kronor per år och ett tak för migrationsavräkningar för samma period på årligen högst 8 procent av biståndsbudgeten. Ett omfattande bistånd kräver en strategisk styrning med tydligt fokus på resultat, effektivitet, långsiktighet och transparens.

Det minskade biståndet globalt innebär ett omedelbart behov, och en möjlighet, att ytterligare effektivisera mandat, organisationer och insatser hos de stora multilaterala biståndsaktörerna, inklusive FN, så att begränsade resurser ytterligare fokuseras till våra viktigaste utvecklingsprioriteringar. I rådande världsläge blir det även än mer viktigt att öka ansträngningarna för att bredda givarbasen så att fler länder och aktörer bidrar till att möta globala utmaningar och utvecklingsbehov.

Geopolitisk turbulens kräver gränsöverskridande lösningar. Som påvisat i resultatredovisningen har Sverige verkat för ett större genomslag för svenska prioriteringar inom EU. Sverige är en stark, tongivande och viktig givare. Svenska prioriteringar ska fortsatt driva vårt arbete inom EU inklusive ett starkt fokus på EU:s effektiviseringsagenda. Sverige kommer fortsatt betona vikten av ökat stöd till Ukraina inom EU.

Det är viktigt att varje land tar ansvar för sin egen utveckling. Regeringen avser inte stödja länder eller aktörer som är icke-demokratiska, agerar i strid med FN-stadgan eller på annat sätt försöker utmana den regelbaserade världsordningen eller som bedriver eller stödjer antidemokratisk verksamhet, våldsbejakande extremism, islamism, antisemitism, terrorism, verksamhet som underminerar kvinnors och flickors rättigheter samt hatpropaganda riktad mot individer eller grupper. Sverige ska

även fortsätta arbeta aktivt för att minska korruption. När Sverige samarbetar med länder genom biståndsinnsatser sker det med en tydlig förväntan om en ömsesidig konstruktiv samarbetsvilja. I de fall landets ledning saknar demokratisk reformvilja sker samarbetet i första hand via de aktörer, bl.a. i civilsamhället, som bidrar till Sveriges biståndspolitiska agenda. Att Sverige ger stöd till civilsamhället även i länder där utvecklingen går i fel riktning skapar förutsättningar för förändring.

Ett effektivt bistånd som ger goda resultat

Sveriges bistånd ska vara långsiktigt, transparent och effektivt. Regeringen strävar efter att få mer effekt genom att fokusera, effektivisera och höja kvaliteten på biståndet samt stärka resultatuppföljningen. Det är särskilt prioriterat i ljuset av de minskade biståndsflödena globalt. Det svenska utvecklingssamarbetet ska fungera flexibelt och som en hävstång för att öka partnerländernas inhemska resursmobilisering och mobilisera privata kapitalflöden för hållbara investeringar. Regeringen fortsätter att stärka synergierna mellan bistånd, handel och främjande för att öka Sveriges samlade bidrag inom utvecklingssamarbetet, samt samordningen med klimatpolitiken. Genom att fortsätta stärka samordningen inom Team Sweden kan den svenska resursbasens lösningar för hållbar utveckling och grön och digital omställning nyttjas mer effektivt. Därutöver fortsätter Sverige att bedriva ett strategiskt arbete för att öka svenska företags deltagande i multilaterala upphandlingar, med fokus på kvalitet och hållbarhet.

Genom satsningar på innovativa finansieringsverktyg och biståndsinstrument som genererar resurser från näringslivet görs mer resurser tillgängliga för fattigdomsminskning och ekonomisk utveckling.

Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) är en fristående kommitté som analyserar och utvärderar svenskt internationellt bistånd. I betänkandet En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13), lämnas förslag om att EBA ska bli en ny myndighet. Regeringen avser att pröva organisationsformen för EBA samt hur framtida styrning och organisering av verksamheten kan möta behoven av underlag

Fortsatt fokus på Ukraina och närområdet

Stödet till Ukraina är regeringens främsta utrikespolitiska uppgift. Biståndsstrategin för Ukraina är den enskilt största landstrategin någonsin. Sverige står bakom Ukrainas rätt att försvara sin suveränitet och territoriella integritet, och säkra en rättvis och hållbar fred.

Den övergripande prioriteringen för Sveriges Ukrainabistånd är att stödja landets EU-integration, vilket återspeglas i Strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 (UD2923/10149). Stödet till Ukrainas EU-integration inbegriper bl.a. att Sverige bidrar till Ukrainas demokrati samt samhälleliga och ekonomiska uppbyggnad, inklusive en säker digital och grön omställning, energiförsörjning, vård, jämställdhet och humankapital. Ukrainabiståndet, inbegripet det humanitära stödet, stärker landets motståndskraft, bidrar till att Ukraina och dess samhällskritiska funktioner fortsätter att fungera, räddar liv, minskar lidande och stärker våra bilaterala relationer inklusive ekonomiskt. Ukrainas behov för landets återhämtning, uppbyggnad och utveckling är enorma. Sveriges stöd gör skillnad.

Regeringen står också bakom EU:s stödprogram till Ukraina, inklusive Ukrainafaciliteten 2024–2027 och Sverige bidrar till faciliteten genom ordinarie avräkningar från biståndet. Under 2025 tillför regeringen därutöver EU:s Ukrainafaciliteten extra tillskott om 1 750 miljoner kronor.

Näringslivet spelar en nyckelroll för Ukrainas utveckling och uppbyggnad. Därför kommer regeringen att fortsätta att samverka nära med det svenska näringslivet för att dra nytta av fördelarna av samverkan mellan ukrainabiståndet och det bilaterala handels- och investeringsutbytet. Detta ökar den samlade effekten av Sveriges engagemang för Ukraina.

Regeringen kommer fortsätta att tydligt prioritera ett starkt, efterfrågestyrt och uthålligt stöd till Ukraina. Biståndet utgör en väsentlig del av detta. I budgetpropositionen 2025 aviserade regeringen sin avsikt att avsätta minst 5,6 miljarder kronor årligen 2025–2028 för Ukrainabiståndet. I denna budgetproposition aviserar regeringen ett ytterligare ökat Ukrainabistånd, till totalt minst 10 miljarder kronor årligen 2026–2027 och minst 10,5 miljarder kronor 2028. Stödet kommer fortsatt att ha fokus på EU-närmande och uppbyggnad. Sverige kommer även fortsätta att prioritera budgetstöd till Ukraina.

Ukrainabiståndet nyttjar och engagerar en bredd av svenska aktörer inklusive myndigheter, lärosäten och civilsamhället inom områden som särskilt efterfrågas av Ukraina. Detta är en särskild styrka i det svenska stödet till Ukraina. Genom en ram om 1 776 miljoner kronor 2026 för särskilda exportkreditgarantier för Ukraina ges svenska företag som avser exportera till Ukraina tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor och tjänster till landet och kan därmed bidra till uppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. För att täcka eventuella förluster under garantiperioden 2026–2035 avsätts 800 miljoner kronor ytterligare från utgiftsområde 7 för 2026, som inklusive tidigare utfärdade garantier får uppgå till högst 1 776 miljoner kronor totalt under garantiperioden. Regeringen föreslår även kapitaltillskott till Swedfund under 2026 för investeringar i Ukraina på högst 700 miljoner kronor.

Regeringen avser att fortsätta stödet till Moldavien inom ramen för EU-anslutningsprocessen, samt till Armeniens fortsatta EU-närmande, vilket stärker demokratin och stabiliteten i närområdet. Sverige ser löpande över biståndet till Georgien, där läget avseende demokrati, yttrandefrihet och EU-närmandet fortsatt försämrats, och är berett att vidta ytterligare anpassningsåtgärder. Stödet till oberoende aktörer som verkar för fritt och demokratiskt Belarus kommer fortsätta att vara starkt.

EU:s fortsatta utvidgning och samarbete med partner i vårt närområde har stor säkerhetspolitisk och ekonomisk betydelse. Regeringens reformstöd till länderna på västra Balkan i deras EU-närmandeprocesser fortsätter. Stödet är dock inte kravlöst, det är viktigt att reformframsteg sker i kandidatländerna.

Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

För att långsiktigt minska fattigdom krävs marknadsekonomisk utveckling. Regeringen avser därför att fortsätta stödja förbättrade förutsättningar för sysselsättning, näringslivs – och marknadsutveckling, handel, inhemsk resursmobilisering, skatteflykt, digitalisering och utbildning. Dessa faktorer är avgörande för en hållbar ekonomisk och social utveckling i partnerländer och för att minska beroendet av bistånd på sikt. Under 2025 fattade regeringen beslut om att införa ett nytt finansieringsinstrument för samhällsnyttiga projekt vars huvudsyfte är att bidra till samhällelig och ekonomisk utveckling och välstånd i länder som enligt OECD-DAC är berättigade att ta emot officiellt bistånd. Instrumentet innebär att biståndsmedel ska kunna beslutas och utbetalas i kombination med en exportkredit och en exportkreditgaranti. Under 2026 avser regeringen att ingå åtagande om framtida utbetalningar av biståndsmedel till högst 1,2 miljarder kronor under perioden 2026–2047 för exportaffärer kopplade till finansieringsinstrumentet.

Regeringen kommer fokusera på att stärka partnerländers kapacitet att delta i och dra nytta av en fri, hållbar och regelbaserad världshandel. För att bidra till individers ekonomiska egenmakt kommer stöd riktas till företagande, entreprenörskap och innovation. Regeringen avser också att främja ökad digitalisering och utbyggnad av säkra och betrodda digital infrastruktur för att minska digitala klyftor och bidra till ekonomisk tillväxt. För att förbättra situationen för fattiga, fortsätter arbetet för en god, likvärdig och inkluderande utbildning och livslångt lärande, med fokus på flickor och kvinnor. För att stärka förutsättningar för anställning och egenförsörjning kommer stöd till yrkesutbildning riktas mot sektorer som är efterfrågade i den lokala ekonomin.

Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

Målet för svenskt hälsobistånd är förbättrad hälsa för de allra mest utsatta. Hälsobiståndet avser att stärka hälso- och sjukvårdssystem, förhindra och bekämpa hälsohot, främja alla individers fulla åtnjutande av SRHR med särskilt fokus på kvinnor och flickor, samt bidra till förbättrad tillgång till vatten, sanitet och hygien och ansvarsfull användning av antibiotika i världen. Regeringen prioriterar fortsatt arbetet med förbättrad tillgång till diagnostik, behandling, vaccination och vård samtidigt som särskilda insatser riktas mot att motverka antimikrobiell resistens och förebygga, hantera och motverka spridning av allvarliga smittoutbrott. SRHR ska främjas genom insatser som stärker särskilt utsatta personer samt kvinnors och flickors självbestämmande och ekonomiska egenmakt, ökar tillgången till sexuella och reproduktiva hälsotjänster och motverkar alla former av sexuellt och könsrelaterat våld.

Främja frihet och bekämpa förtryck

Utvecklingssamarbetet ska öka människors frihet och bekämpa förtryck. Demokrati är avgörande för frihet, fred och säkerhet och för att nå de globala hållbarhetsmålen. Grunden för demokrati är fria val. Sverige ska vara en stark aktör och röst för demokrati, de mänskliga fri- och rättigheterna och rättsstatens principer. Regeringen ska särskilt verka för att stärka mänskliga fri- och rättigheter, såsom yttrande- och religionsfrihet, inklusive rätten till frihet från religion, en sekulär lagstiftning och rättstillämpning, och religiösa minoriteters rättigheter, särskilt kristna som idag utgör en speciellt förföljd religiös grupp i världen. Svenskt bistånd ska främja sexuella och reproduktiva rättigheter, rättigheter för kvinnor och flickor, barn och unga, hbtqi-personer och för personer med funktionsnedsättning. Stöd till människorätts- och demokratiförsvare, liksom fria och oberoende medier, utgör ett särskilt viktigt fokus i en tid av global demokratisk tillbakagång och ett minskat utrymme för civilsamhället. Ett livskraftigt, pluralistiskt och självständigt civilsamhälle, fria och oberoende medier och ett fritt och dynamiskt kulturliv är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Uppbyggnad av effektivt fungerande institutioner och tillämpning av rättsstatens principer har direkt påverkan på mänskligt välbefinnande. God förvaltning är en av de enskilt viktigaste faktorerna för att utrota fattigdom, samt främja utveckling och ansvarsutkrävande. En förutsättning för fungerande institutioner, rättsstaten och god förvaltning är ett demokratiskt statsskick. Det svenska biståndet ska därför verka för demokrati, att minska korruption, stärka rättssystem, samt främja förutsättningarna för fria val.

Utökat och effektiviserat klimatbistånd

Ambitionsnivån måste öka i det bredare globala klimatarbetet, klimatfinansieringen inräknad. Det svenska klimatbiståndet ska utökas och effektiviseras till stöd för genomförandet av internationella överenskommelser som Parisavtalet och Kunming-

Montreal-ramverket för biologisk mångfald. Klimatbiståndet ska bidra till utsläppsminskningar, fossilfri energiomställning och energieffektivisering samt till klimatanpassning, värnande av biologisk mångfald och minskade föroreningar. Klimatbiståndets katalytiska verkan och koppling till grön omställning stärks genom ökad mobilisering av privat kapital, samspel mellan handel och innovationer, samt främjandet av investeringsklimat och inhemsk resursmobilisering. Regeringen ska bredda samarbetet med länder som har stora utsläpp, inklusive medelinkomstländer, och stöd prioriteras till klimatanpassning i utsatta länder, bland dem konfliktdrabbade länder. En utgångspunkt är att medel från biståndsbudgeten inte investeras i fossil verksamhet. I internationellt utvecklingssamarbete ska hänsyn till klimat- och miljöpåverkan tas där så är relevant. Den tredubbla planetära krisen gällande klimat, biologisk mångfald och föroreningar bör hanteras samlat i klimatbiståndet.

Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Svenskt bistånd ska vara en tydlig kraft för jämställdhet. Regeringen ska arbeta aktivt för kvinnors och flickors frihet och egenmakt och möjligheter. Jämställdhet är ett kärnvärde i svensk utrikespolitik, både som ett mål i sig och ett medel för att uppnå andra mål. Utgångspunkten för regeringens arbete med jämställdhet är varje individs lika värde. Jämställdhet ska beaktas i alla relevanta insatser. Genom regeringens fokus på att främja kvinnors och flickors möjlighet att fritt bestämma över sina liv och kroppar och kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt ska Sverige bidra till att öka den individuella friheten samtidigt som den bredare samhällsutvecklingen gynnas och biståndsberoendet minskar. Det gäller särskilt i fråga om att stärka det fulla åtnjutandet av SRHR, motverka alla former av sexuellt och könsrelaterat våld, främja flickors utbildning samt att öka kvinnors politiska inflytande och deltagande. Arbete mot skadliga sedvänjor såsom barnäktenskap samt hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive sådant som riktas mot hbtqi-personer ska också prioriteras. Biståndet ska stärka kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt och i digitala frågor bidra till att överbrygga klyftan mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Regeringen prioriterar även konsekvent framtagandet av köns- och åldersuppdelad statistik som en förutsättning för ett evidensbaserat jämställdhetsarbete.

Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

Biståndet ska ytterligare fokuseras i syfte att motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Regeringen fortsätter att använda utvecklingssamarbetet som en utrikespolitisk hävstång för att få till stånd förbättrade internationella samarbeten för en ansvarsfull migration. Regeringen avser att villkora delar av utvecklingssamarbetet i syfte att ge mottagarländerna incitament att följa den folkrättsliga skyldigheten att återta sina egna medborgare. Genom strategin för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom migration, återvändande och frivillig återvandring avsätter regeringen för 2024–2028 totalt 3 miljarder kronor på att skapa förutsättningar för ökat återvändande och frivillig återvandring. Det sker bl.a. genom att stärka lokal kapacitet och infrastruktur samt motverka grundorsakerna till migration i prioriterade länder och längs migrationsrutter. Biståndet ska även skapa synergier mellan migration och utveckling som bidrar till effektiva åtgärder för att stödja värdsamhällen, stärka asyl- och migrationshantering i partnerländer med fokus på att motverka irreguljär migration samt stärka migranternas och flyktingarnas åtnjutande av rättigheter i partnerländer.

Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Det humanitära biståndet är behovsbaserat och utgår från de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende samt internationell humanitär rätt. Givet utvecklingen i världen med ökade humanitära behov, minskad finansiering och bristande respekt för internationell humanitär rätt ska ett tydligare fokus läggas på det humanitära kärnmandatet – att rädda liv och lindra nöd. Regeringens ambition för det humanitära biståndet är att globalt minska den växande klyftan mellan behov och finansiering. Sveriges arbete fokuserar på tre övergripande områden: att minska de humanitära behoven, att utöka givarbasen för det humanitära biståndet och att stärka effektiviteten i genomförandet av humanitärt bistånd. Särskild vikt läggs vid nya partnerskap för en snabbare, effektivare och träffsäker humanitär respons i fält. Samarbetet med civilsamhällesorganisationer och lokala aktörer ska stärkas med målet att minst 25 procent av den humanitära finansieringen ska gå direkt eller via intermediär till lokala organisationer. Livräddande insatser är dock inte tillräckliga för att långsiktigt minska humanitära behov. Regeringen verkar därför för att utvecklingsaktörer som exempelvis FN, Världsbanken och de regionala utvecklingsbankerna stannar kvar för att bygga motståndskraft och upprätthålla grundläggande samhällsservice i sköra stater och konfliktdrabbade områden där humanitära kriser pågår. Kostnadseffektivitet, nytänkande, innovation är ledord för ett effektivt humanitärt bistånd som gör skillnad.

Kanaler och aktörer

EU är en central utvecklingspolitisk plattform och möjlig hävstång för Sveriges biståndspolitiska prioriteringar. Sverige ska aktivt delta i Team Europas arbete för att stärka EU som bistånds- och utrikespolitisk aktör, inklusive genom att främja synergier och samstämmighet mellan biståndet och andra politikområden i EU. Sverige ska också verka för bättre resultat, effektivitet och transparens i EU:s samlade bistånd. För att främja handel och utveckling ska Sverige bidra aktivt till EU:s konnektivitetsstrategi Global Gateway. Det ska bl.a. ske genom att stödja svenska aktörer i genomförandet. Sverige ska arbeta för att EU och dess näringsliv bidrar till att mobilisera privat kapital för hållbara och strategiska investeringar i låg- och medelinkomstländer.

Sverige är en aktiv och drivande ägare i, och stor givare till, de utvecklingsbanker och andra internationella finansiella institutioner vi är medlemmar i. För att öka effekten av vår utvecklingsfinansiering ska svenskt bistånd användas som hävstång för att mobilisera andra finansiella resurser genom dessa utvecklingsbanker. Utvecklingsbankernas förmåga till strukturella reformer ska utnyttjas i högre grad, och regeringen avser verka för att bankerna ska stärka sin relevans, effektivitet och finansiella hållbarhet. Bankernas stöd till Ukraina ska särskilt prioriteras.

FN har en särskilt viktig funktion i att genomföra svenskt bistånd som ger resultat på landnivå för att bidra till fred, säkerhet och stabilisering i konfliktländer. Regeringen betonar särskilt FN:s betydelse som plattform för att driva frågor såsom demokrati, mänskliga fri- och rättigheter och jämställdhet, samt FN-systemets centrala roll i att upprätthålla de normer och överenskommelser som den regelbaserade världsordningen vilar på. För att öka genomslaget för regeringens prioriteringar skärper Sverige styrningen och fortsätter verka för reformer av det multilaterala systemet i syfte att stärka dess relevans, effektivitet och finansiella hållbarhet för att möta globala utmaningar med bibehållet fokus på fattigdomsbekämpning i partnerländerna. Sverige kommer fortsätta vara drivande i att förbättra ansvarsutkrävande, insyn och resultatuppföljning.

Regeringen avser att fortsätta arbeta för att öka andelen stöd till civilsamhället för att bidra till att skydda och stärka utrymmet för det civila samhället att verka i partnerländer. Svenska civilsamhällesorganisationer är en viktig del av den samlade svenska resursbasen. För att bidra till ett livskraftigt, pluralistiskt och fristående civilsamhälle ska regeringen arbeta för att svenskt bistånd i högre utsträckning når fram till lokala organisationer i partnerländer. Långsiktigt stöd ges i syfte att främja ett starkt lokalt ägarskap och inflytande i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Även bistånd som kanaliseras via civilsamhällesorganisationer ska vara transparent, resultatorienterat och effektivt. Det krävs samverkan mellan offentlig och privat sektor för att möta globala utvecklingsbehov och få genomslag för Sveriges biståndsprioriteringar. Regeringen förbättrar samarbetet mellan offentlig och privat sektor för att biståndet ska verka katalytiskt och mobilisera fler resurser.

2.8 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbetes (Sida) årsredovisning 2024 lämnat ett uttalande med reservation. Grund för uttalandet med reservation är att Sida inte har redovisat ett ekonomiskt åtagande som uppgår till 8 miljarder kronor i bemyndiganderedovisningen vilket inte är förenligt med 6 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Utestående åtaganden vid årets slut ska vara 24 158 992 tusen kronor på utgiftsområde 7, anslag 1:1, anslagspost 31 Multilaterala och internationella organisationer och fonder. Efter Riksrevisionens avgivande av modifierad revisionsberättelse har myndigheten vidtagit kvalitetshöjande åtgärder såsom stärkta rutiner för kvalitetssäkring av utestående åtaganden i bemyndiganderedovisningen. Myndigheten ska införa kontroller av de rapporter som används vid upprättandet av bemyndiganderedovisningen för att undvika att felaktigheter i redovisning upprepas.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Bistandsverksamhet

Tabell 2.11 Anslagsutveckling 1:1 Bistandsverksamhet

Tusental kronor

2024	Utfall	47 668 719	Anslagssparande	1 615 091
2025	Anslag	42 654 343 ¹	Utgiftsprognos	43 743 715
2026	Förslag	41 536 657		
2027	Beräknat	41 619 668		
2028	Beräknat	41 891 277		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för internationellt bistånd. Medlen från anslaget får även användas för vissa kostnader för avvecklingen av Sida Partnership forum i Härnösand. Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende garantigivning inom ramen för internationellt bistånd, till den del avgiften avser förväntad förlust. Anslaget får även användas för viss metodutveckling, studier, uppföljning, utvärderingar och revisioner samt temporär verksamhet inom avgränsade projekt. Anslaget får även användas för att bevilja gåvomedel till låg- och lägre medelinkomstländer i kombination med exportkrediter, som ges på marknadsmässiga villkor, när huvudsyftet med gåvomedlen är ekonomisk utveckling och välfärd i dessa

länder. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter, vilka beräknas uppgå till ca 340 miljoner kronor, vid de svenska myndigheter som genomför internationellt bistånd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.12 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	42 420 943	42 420 943	42 420 943
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-2 040 676	-1 963 676	-1 963 676
<i>varav BP26</i>	-1 876	-1 876	-1 876
– <i>Kostnadsutveckling för lokaler vid UM</i>	-5 700	-5 700	-5 700
– <i>Justering för valutakurskompensation</i>	12 424	12 424	12 424
– <i>Bidrag till WHO</i>	-8 600	-8 600	-8 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	1 156 390	1 162 401	1 434 010
Förslag/beräknat anslag	41 536 657	41 619 668	41 891 277

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 41 536 657 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 41 619 668 kronor respektive 41 891 277 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 95 000 000 000 kronor 2027–2047

Skälen för regeringens förslag

För att främja en högre grad av förutsägbarhet i biståndsgivningen behöver ekonomiska avtal inom biståndsverksamheten kunna ingås. Nya åtaganden beräknas uppgå till ca 30 miljarder kronor. Myndigheter som disponerar bemyndiganden under anslaget är bl.a. Regeringskansliet, Sida, Svenska institutet, Vetenskapsrådet, Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademin, Strålsäkerhetsmyndigheten och Exportkreditnämnden. Det nya finansieringsinstrumentet som införts under 2025, består av exportkreditgaranti och exportkredit till fast ränta i kombination med beslut om bistånd. Utifrån utvecklingseffektivitet är det angeläget att biståndsmedel kan utbetalas under exportkrediternas hela löptid, därav behov av en utökad period för bemyndigandet till 2047. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 95 000 000 000 kronor 2027–2047.

Tabell 2.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029– 2047
Ekonomiska åtaganden vid årets början	81 841 169	66 878 471	96 829 394			
Nya ekonomiska åtaganden	21 023 188	56 514 149	29 967 424			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-29 361 554	-26 526 256	-31 796 818	-33 416 945	-27 048 731	-34 534 324
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-6 624 332	-36 970				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	66 878 471	96 829 394	95 000 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	105 000 000	99 985 600	95 000 000			

Garantigivning

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 34 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Bemyndigandet omfattar ett statligt garantiåtagande avseende Sidas garantigivning. Denna garantigivning innefattar garantier beviljade inom ramen för det nuvarande systemet med garantier för utvecklingssamarbete samt beviljade kreditgarantier kopplade till det tidigare systemet för u-krediter. Regeringen bedömer att garantiinstrumentet på ett kostnadseffektivt och katalytiskt sätt bidrar till att mobilisera andra finansiella resurser, inte minst privat kapital, för hållbar utveckling och fattigdomsminskning. Genom att dela risker med långivare och investerare kan garantier möjliggöra finansiering för målgrupper och sektorer som marknaden annars bedömer för riskfyllda. Verksamheten finansieras med avgifter och användningen av biståndsmedel är begränsad till de fall då subvention av garantitagarens avgifter sker i enlighet med förordning (2018:2098) om garantier för utvecklingssamarbete. Regeringen ser potential i ökad användning av garantier för att bidra till hållbar ekonomisk tillväxt, klimatfinansiering och grön omställning samt kvinnors ekonomiska egenmakt. Sida har successivt stärkt och utvecklat garantiverksamheten internt på myndigheten. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 34 000 000 000 kronor.

Tabell 2.14 Ramar för statliga garantier

Tusental kronor

Utgifts- område	Ändamål	Ram 2024 ¹	Utestående åtaganden 2024-12-31	Ram 2025 ¹	Föreslagna garantiramar 2026
7	Garantier inom biståndsverksamheten	26 000 000	14 430 473	30 000 000	34 000 000
Summa		26 000 000	14 430 473	30 000 000	34 000 000

Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Swedfund International AB**Regeringens förslag**

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 200 000 000 kronor varav högst 700 000 000 kronor för investeringar i Ukraina.

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag

Swedfund International AB:s (Swedfunds) uppdrag är att bidra till att uppnå det biståndspolitiska målet genom hållbara investeringar i den privata sektorn i låg- och medelinkomstländer. Swedfund medverkar till investeringar som inte kan genomföras med enbart kommersiell finansiering och mobiliserar samtidigt investeringar från privata aktörer. Swedfunds verksamhet är viktig för att genomföra regeringens reformagenda, särskilt avseende ekonomisk utveckling, utveckla hållbara företag i partnerländer, främja jobbskapande, stärka kvinnors ekonomiska egenmakt, utöka och effektivisera klimatbiståndet, samt stödja Ukraina. Behovet av investeringar som bidrar till hållbar ekonomisk tillväxt är stort och regeringen bedömer att Swedfund fortsatt har en viktig roll att spela i detta avseende.

Inom ramen för sitt uppdrag bidrar Swedfund till att stärka synergier mellan bistånd och handel. Detta sker framför allt genom Projektaccelatorn, vilket är en projektförberedande och projektunderstödjande verksamhet som Swedfund bedriver i syfte att stödja låg- och medelinkomstländer att utveckla hållbara projekt inom samhällskritisk infrastruktur. Inom Projektaccelatorn finns goda möjligheter till samarbete med svenska företag som erbjuder hållbara lösningar. Regeringen bedömer att verksamheten har tydliga synergier med och kompletterar Swedfunds investeringsverksamhet.

Regeringen bedömer att ytterligare kapitaltillskott 2026 ger Swedfund förutsättningar att öka sina investeringar och sitt bidrag till genomförandet av regeringens biståndspolitik. Swedfund har goda förutsättningar att öka investeringarna och sitt bidrag till genomförandet av den gröna omställningen i låg- och medelinkomstländer. Regeringen föreslår därför kapitaltillskott specifikt för ökade klimatinvesteringar på högst 600 miljoner kronor 2026.

Behovet av investeringar i Ukraina för att stödja uppbyggnaden av landet, människors försörjning och ökad tillgång till samhällsviktiga produkter och tjänster är mycket stort. 2024 öppnade Swedfund ett lokalkontor i Kiev för att möjliggöra en större volym av investeringar och förstudier. Swedfund har god förmåga och lång erfarenhet av att genomföra investeringar i svåra kontexter och bedöms därmed kunna bidra till

landets återuppbyggnad. Regeringen bedömer att Swedfund bör öka sina investeringar i Ukraina.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2026 besluta om kapitaltillskott till Swedfund på högst 1 200 000 000 kronor varav högst 700 000 000 kronor för investeringar i Ukraina. Regeringen bör vidare bemyndigas att under 2026 besluta om kapitaltillskott till Swedfund på högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar. Utgiften belastar anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*.

2.9.2 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

2024	Utfall	1 638 279	Anslagssparande	76 537
2025	Anslag	1 777 298 ¹	Utgiftsprognos	1 763 624
2026	Förslag	1 805 277		
2027	Beräknat	1 828 016 ²		
2028	Beräknat	1 860 044 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 805 277 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 805 277 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende garantigivning inom ramen för internationellt bistånd, till den del avgiften avser Sidas administrativa kostnader. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC:s definition.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 772 698	1 772 698	1 772 698
Pris- och löneomräkning ²	39 303	62 127	94 274
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-6 724	-6 809	-6 928
varav BP26 ³	-6 724	-6 724	-6 724
– Justering för valutakurskompensation	-12 424	-12 424	-12 424
– Kostnadsutveckling för lokaler vid UM	5 700	5 700	5 700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 805 277	1 828 016	1 860 044

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För 2026 föreslår regeringen att anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* ökas med 5 700 000 kronor för att justera för kostnadsutveckling för lokaler i de länder och orter där Sida har fältnärvaro. Anslaget beräknas öka med motsvarande belopp fr. o. m. 2027. Vidare föreslås anslaget 2026 minskas med 12 424 000 kronor som en justering för valutakursutveckling. Anslaget beräknas minska med motsvarande belopp fr.o.m. 2027.

Regeringen föreslår att 1 805 277 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 828 016 000 kronor respektive 1 860 044 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter ¹	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnader)	Ackumulerat resultat
Utfall 2024	15 601	20 707	-5 106	-10 668
Prognos 2025	26 000	24 000	2 000	-8 668
Budget 2026	30 000	28 000	2 000	-6 668

¹ Sida får behålla intäkterna från avgifterna inom garantiverksamheten.

Avgiftsbelagd verksamhet avser i huvudsak avgifter för administration av sidas garantiverksamhet. Därtill tas avgifter ut enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) för lokaler och konferenser m.m.

2.9.3 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

2024	Utfall	15 767	Anslagssparande	2 059
2025	Anslag	18 142 ¹	Utgiftsprognos	18 532
2026	Förslag	18 488		
2027	Beräknat	18 693 ²		
2028	Beräknat	19 005 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 488 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 488 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Nordiska Afrikainstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	18 142	18 142	18 142
Pris- och löneomräkning ²	346	551	863
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 488	18 693	19 005

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 18 488 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Nordiska Afrikainstitutet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 18 693 000 kronor respektive 19 005 000 kronor.

2.9.4 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

2024	Utfall	207 782	Anslagssparande	1 769
2025	Anslag	213 219 ¹	Utgiftsprognos	213 490
2026	Förslag	217 119		
2027	Beräknat	221 437 ²		
2028	Beräknat	225 819 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 217 796 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 217 796 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas till Folke Bernadotteakademin förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.21 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:4 Folke Bernadotteakademien

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	213 219	213 219	213 219
Pris- och löneomräkning ²	3 900	7 530	11 898
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag		688	702
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	217 119	221 437	225 819

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 217 119 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Folke Bernadotteakademien* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 221 437 000 respektive 225 819 000 kronor.

Tabell 2.22 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter ¹	Kostnader
Utfall 2024	1 083	-
Prognos 2025	1 000	-
Budget 2026	1 000	-

¹ Folke Bernadotteakademien får disponera intäkterna från avgifter från utbildningsverksamheten.

2.9.5 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

2024	Utfall	50 054	Anslagssparande	533
2025	Anslag	50 000 ¹	Utgiftsprognos	50 000
2026	Förslag	50 000		
2027	Beräknat	50 000		
2028	Beräknat	50 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Medlen används i överensstämmelse med OECD-DAC:s definition av bistånd och inom ramen för målen för svensk biståndspolitik.

Riksrevisionens överväganden

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	50 000	50 000	50 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 000	50 000	50 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Verksamheten redovisas under avsnittet Riksrevisionen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bidrar till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder. Huvudinriktningen ska vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utvecklingssamarbetet sker framför allt i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa samt genom multilateralt samarbete. Riksrevisionen kan även ta uppdrag som extern revisor i multilaterala organisationer. Riksrevisionen använder framför allt egen personal och kompetens i genomförandet av kapacitetsutvecklingsprojekt.

Riksrevisionen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 50 000 000 kronor respektive år.

2.9.6 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tabell 2.25 Anslagsutveckling 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

2024	Utfall	22 958	Anslagssparande	-163
2025	Anslag	24 842 ¹	Utgiftsprognos	24 507
2026	Förslag	25 391		
2027	Beräknat	25 688 ²		
2028	Beräknat	26 126 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 25 391 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 391 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för den verksamhet som bedrivs av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) och för EBA:s förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.26 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	24 842	24 842	24 842
Pris- och löneomräkning ²	549	846	1 284
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 391	25 688	26 126

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 25 391 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Utvärdering av internationellt bistånd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 25 688 000 kronor respektive 26 126 000 kronor.

Bilaga

Samarbetsstrategier

Innehållsförteckning

1	Samarbetsstrategier.....	2
---	--------------------------	---

1 Samarbetsstrategier

Tabell 1.1 Geografiska strategier

Miljoner kronor

Strategier	Tidsperiod för gällande strategier	Utbetalat stöd 2024
AFRIKA		
Regional strategi för Afrika	2022–2026	928
Regional strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Afrika	2022–2026	667
Burkina Faso	2018–2024	84
Demokratiska republiken Kongo	2021–2025	550
Etiopien	2022–2026	319
Kenya	2021–2025	343
Liberia	2021–2025	312
Mali	2021–2024	126
Moçambique	2022–2026	674
Rwanda	2020–2025	225
Somalia	2018–2025	420
Sudan	2018–2025	220
Sydsudan	2018–2024	35
Tanzania	2020–2025	422
Uganda	2025–2029	264
Zambia	2024–2028	429
Zimbabwe	2022–2026	280
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA		
Regional strategi för Asien och Oceanien	2022–2026	415
Regional strategi för Mellanöstern och Nordafrika	2024–2027	540
Regional strategi för Syrienkrisen	2024–2026	277
Afghanistan	2022–2025	521
Bangladesh	2021–2025	300
Irak	2022–2025	157
Myanmar	2024–2026	200
Palestina ¹	2020–2024	45
LATINAMERIKA		
Regional strategi för Latinamerika	2021–2025	200
Bolivia	2021–2025	99
Colombia	2021–2025	165
Guatemala	2021–2025	90
Kuba	2021–2025	20
ÖSTEUROPA OCH CENTRALASIEN		
Strategi för Ukraina	2023–2027	2 619
Strategi för Västra Balkan och Turkiet	2021–2027	862
Strategi för Östeuropa	2021–2027	1 303

¹ Palestina ingår fr o m 21 mars 2024 i den regionala strategin för Mellanöstern och Nordafrika

Tabell 1.2 Tematiska strategier

Miljoner kronor

Tematiska strategier ¹	Tidsperiod för gällande strategi	Utbetalat stöd 2024
Sveriges humanitära bistånd genom Sida	2025–2029	4 899
Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället	2025–2029	1 753
Sveriges globala utvecklingssamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer	2024–2028	921
Särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer	2024–2027	151
Fred, säkerhet och stabilisering	2024–2028	200
Innovation, partnerskap och kapacitetsutveckling	2024–2028	450
Sveriges utvecklingssamarbete inom forskning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling	2022–2028	442
Miljö, klimat, hav och biologisk mångfald	2022–2026	1 343
Hållbar ekonomisk utveckling	2022–2026	726
Hälsa samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ²	2025–2029	738
Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter	2022–2026	236
Migration, återvändande och frivillig återvandring	2021–2028	50

¹ Medel från utgiftsområde 7 finansierar också verksamhet som styrs av resultatstrategin för internationell civil krishantering, under utgiftsområde 5.

² Tidigare strateginamn Hållbar social utveckling.